

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Uudet kaverit, hyvä ryhmähenki ja mielekäs toiminta

Pienryhmätoiminnan merkityksellisyys sen jäsenten,
nuoriso-ohjaajan sekä ryhmän ohjaajan silmin

Johanna Jurvanen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

11/2011

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Johanna Jurvanen	Sivumäärä 46 ja 2 liitesivua
Työn nimi Uudet kaverit, hyvä ryhmähenki ja mielekäs toiminta - Pienryhmätoiminnan merkityksellisyys sen jäsenten, nuoriso-ohjaajan ja ryhmän ohjaajan silmin	
Ohjaava opettaja Jukka Määttä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Humanistinen ammattikorkeakoulu, Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke, Marjo Kolehmainen	
Tiivistelmä <p>Tein opinnäytetyöni Humanistisen ammattikorkeakoulun Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hankkeelle. Hanke on osa HUMAKin tutkimus- kehitys- ja innovaatio (TKI) -konseptia. Opinnäytetyöni tehtävänä oli tutkia pienryhmätoiminnan merkitystä kahdeksaluokkalaisille tytöille. Toteutin projektiopintoni ohjaamalla tyttöjen pienryhmää keväällä 2011 ja palasin nyt syksyllä aiheeseen opinnäytetyössäni.</p> <p>Pienryhmätoiminnan merkityksellisuuden lisäksi tutkin työssäni, kuinka pienryhmätoiminta ja sen tuoma vertaistuki tukivat nuoren kasvua ja kehitystä, sekä kuinka nuorisotyöllä ja sen pienryhmätoiminnalla voitaisiin tukea koulun kasvatustehtäviä. Tutkimuksen tarkoituksena oli löytää nuorisotyön pienryhmätoimintaa ja koulun kasvatustehtäviä yhdistävät tekijät. Yhteisten tekijöiden avulla on tarkoitus lähentää koulua ja nuorisotyötä sekä löytää selkeitä perusteita nuorisotyön tuomiseksi kouluihin.</p> <p>Toteutin tutkimukseni kvalitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Keräsin tutkimusaineistoni haastattelemalla kahta pienryhmässä toiminutta tyttöä sekä pienryhmän mukana matkalla ollutta nuoriso-ohjaajaa. Pienryhmätoiminnan aikana tytöt olivat seitsemäsluokkalaisia, mutta haastattelutilanteessa he olivat jo siirtyneet kahdeksannelle luokalle. Nuoriso-ohjaajan haastattelussa käytin haastattelumenetelmänä teemahaastattelua ja tyttöjä haastattelin puolistrukturoidun ja teemahaastattelun yhdistelmällä. Haastatteluiden lisäksi laajensin tutkimusaineistoani myös omilla pienryhmän ohjauskokemuksillani.</p> <p>Tutkimustulosten perusteella pienryhmän merkitys konkretisoitui tytöille uusien ystävien ja kokemusten sekä hyvän ryhmähengen muodossa. Pienryhmä tuki nuorten kasvua ja kehitystä nuoruuden kehitystehtävien näkökulmasta kavereiden saannin ja tunnepohjaisen itsenäisyyden saavuttamisen osilta. Nuoret saivat olla ryhmässä omina itsenään ja jakaa asioitansa. Näiden avulla tuettiin tyttöjen itsetunnon, minäkuvan ja elämänhallinnan tunteen kehittymistä. Ryhmän toiminta tuki myös nuorten kasvua aktiiviseen kansalaisuuteen tarjoamalla heille mahdollisuuksia vaikuttaa ryhmän toimintaan. Pienryhmätoiminnasta ja koulun kasvatustehtävistä löytyi yhteneväisyyksiä moniammatillisen toiminnan hyödyntämisen tärkeydestä. Lisäksi molemmissa painotettiin nuorten inhimillisyyden, vastuunoton, itsetunnon sekä yhteisöllisyyden kehittymisen tukemista.</p> <p>Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke voi hyödyntää tutkimukseni tuloksia työskennellessään koulun ja nuorisotyön yhteensovittamisen parissa. Tutkimusaineistoni ollessa näin pieni, ei tutkimukseni tuloksia voida yleistää koskemaan kaikkia pienryhmiä. Tutkimukseni tulokset toimivat enemmänkin yhtenä näkökulmana koulun ja nuorisotyön yhdistämistyölle.</p>	
Asiasanat Pienryhmätoiminta, Nuorisotyö, Koulun kasvatustehtävät, Nuoren kasvu ja kehitys	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree programme in Civic Activities and Youth Work

ABSTRACT

Author Johanna Jurvanen	Number of Pages 46 and 2 adds
Title New friends, good team spirit and meaningful activities - The significance of small group activities for the girls of the small group, the youth worker and the group guidance	
Supervisor Jukka Määttä	
Subscriber and/or Mentor HUMAK University of Applied Sciences, Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -project	
<p>Abstract</p> <p>I made my thesis for the Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -project of HUMAK University of Applied Sciences. This project is a part of research and development form of HUMAK. The principal aim of my thesis was to study the significance of small group activities for 8th grade girls. I carried out my project studies by guiding girls` small group in the spring of 2011 and I returned to this topic with my thesis in the autumn.</p> <p>In addition to the importance of small group activities I studied in my thesis, how the growth and development of a young person are supported by small group activities and the peer support, which these activities bring as well as how youth work and small group activities could be used to support school`s educational functions. The function of this thesis was to find the connecting factors between small group activities and school`s educational functions. Common factors could be used to bring school and youth work closer to each other and to find justification for bringing youth work into school.</p> <p>I carried out my thesis with the qualitative research method. I was gathered the material of my thesis by interviewing two girls of the small group and a youth worker who was on a trip with us. During the small group activities the girls were 7th graders but during the interview situations they had already been moved on to 8th grade. In the interview of the youth worker I used theme interview as the interview method and with the girls I used a combination of semi-structured and theme interview. In the addition to the interviews I expanded my material with my own small group guidance experiences.</p> <p>The research results show that for the girls the significance of the small group consisted of getting new friends, experiences and good team spirit. The small group supported young people`s growth and development from the perspective of youth development tasks. Gaining friends and the emotional parts achieving the emotional independence. In the group the young people were able to be themselves and share their things. These methods were used to support girls` self-esteem, self-image and a sense of life control. The group`s activities also supported the growth of young people`s active citizenship by providing them with opportunities to influence the activities of the group. Many parallels were found between the small groups and the school's educational functions concerning the importance of exploiting the multi-professional activities. In addition, both emphasized the support of young people`s humanity, accountability, self-esteem, as well as the development of community skills.</p> <p>Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -project can benefit from the research results while working on the fusion of school and youth work. Because the research quantity was so small, the research results can`t be generalized to all small groups. They act more as a perspective of combining school and youth work.</p>	
<p>Keywords Small group activity, Youth work, School`s educational functions, Young persons growth and development</p>	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Tutkimuksen lähtökohdat	5
1.2 Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke	6
2 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN PERUSTA	8
2.1 Pienryhmätoiminta	8
2.2 Nuoruuden kehitystehtävät	11
2.3 Nuorisotyön tehtävät	13
2.4 Koulun kasvatustehtävät	17
3 TYTTÖJEN PIENRYHMÄTOIMINNAN PROJEKTINI	20
4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	21
4.1 Tutkimuksen tarkoitus	21
4.2 Käytetyt menetelmät	22
4.3 Tutkimusaineiston kerääminen	23
4.4 Tutkimusaineiston analysointi	25
5 TUTKIMUKSEN TULOKSET	26
5.1 Nuorisotyön ja koulumaailman toiminnot	26
5.2 Pienryhmän tuoma yhteisöllisyys	28
5.3 Osallisuus pienryhmätoiminnan seurauksena	29
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	30
6.1 Kuinka pienryhmätoiminta ja sen tuoma vertaistuki tukivat nuoren kasvua ja kehitystä?	30
6.2 Kuinka nuorisotyöllä ja sen pienryhmätoiminnalla voitaisiin tukea koulun kasvatustehtäviä?	32
6.3 Mikä merkitys pienryhmätoiminnasta oli tytöille?	34
7 LOPUKSI	36
7.1 Tutkimuksen luotettavuus	36
7.2 Tutkimuksen eettiset kysymykset	40
7.3 Tutkimuksen herättämät kehittämisen kohdat	41
7.4 Lopetussanat	42
LÄHTEET	44
LIITE	47

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Tein projektiopintoni keväällä 2011 Rantakylän nuorisotalolle, jossa ohjasin 7-luokkalaisten tyttöjen pienryhmää kevään ajan. Projektini päätavoitteena oli pienryhmän tyttöjen sosiaalinen vahvistaminen, mutta sen osatavoitteisiin kuului myös kouluyhteistyö. Sain pienryhmän ohjauksesta itselleni hienon kokemuksen, jonka innostamana jatkoin pienryhmäaiheen työstämistä myös opinnäytetyössäni. Projektini toimi siis eräänlaisena kimmokkeena opinnäytetyölleni.

Otin keväällä 2011 yhteyttä Humanistisen ammattikorkeakoulun Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hankkeeseen, jossa kiinnostuttiin pienryhmätoiminnan merkityksellisyyden sekä nuorisotoimen ja koulun välisen yhteistyön selvittämisestä. Näiden ajatusten pohjalta lähdimme rakentamaan tutkimuskysymyksiä, joiden perusteella loin työlleni teoreettiset raamit. Tutkimukseni tarkoituksena oli tutkia ryhmässä toimineiden tyttöjen kokemuksia pienryhmätoiminnasta. Tyttöjen pienryhmäkokemusten selvittämisen lisäksi pyrin tutkimuksellani löytämään sellaisia nuorisotyön ja pienryhmätoiminnan tekijöitä, jotka tukisivat myös koulun kasvatustehtäviä. Näin voisin osoittaa, että nuorisotyöllä pystyttäisiin tukemaan myös koulun kasvatustehtäviä. Tätä kautta nuorisotyön pienryhmätoiminta voitaisiin saada osaksi koulumaailmaa.

Alkuperäisenä tarkoitukseni oli haastatella ainoastaan pienryhmässä toimineita tyttöjä, mutta vähäisen haastatteluaineiston vuoksi haastattelin myös pienryhmän toimintaa nuorisotalolla seurannutta nuoriso-ohjaaja Antti Nevonmaata. Yritin saada haastattelua myös Pataluodon koulun kasvatusohjaajalta, mutta hän ei valitettavasti ehtinyt vastaamaan kysymyksiini. Nuoriso-ohjaaja Nevonmaan haastattelun lisäksi käytin yhtenä tutkimusaineistona myös omia ohjauskokemuksiani kevään pienryhmän osalta.

Opinnäytetyöni tilaaja, Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke voi hyödyntää tutkimustani ja sen tuloksia sille parhaiten sopivilla keinoilla. Tutkimukseni tulokset antavat

mielestäni yhden hyvän näkökulman koulun ja nuorisotoimen kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

1.2 Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke

Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke käynnistettiin vuonna 2011 ja se kestää vuoteen 2013 saakka. Hanke toimii Humanistisen ammattikorkeakoulun alaisuudessa. Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK on verkostoammattikorkeakoulu, joka aloitti toimintansa vuonna 1998. Se on yksityinen ammattikorkeakoulu, jonka ylläpitäjänä toimii Suomen Humanistinen ammattikorkeakoulu Osakeyhtiö. Koulu jakaantuu järjestö- ja nuorisotyön, kulttuurituotannon ja viittomakielialan yksikköihin sekä rehtorin toimistoon. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011a, 8.) Nämä yksiköt ovat jakautuneet yhdeksään eri toimipisteeseen eri puolille Suomea. Lisäksi HUMAKilla on tutkimus, kehitys ja innovaatio (TKI) -toimintaa, jota toteutetaan koulun omien toimipisteiden lisäksi viidessä eri osaamiskeskuksessa. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011b.)

Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke on osa TKI HUMAK- konseptiota. Hanketta rahoittaa Opetus- ja kulttuuriministeriö. Siinä työskentelevät projektipäällikkö sekä projektityöntekijä. Hankkeen kotipaikka sijaitsee Jyväskylässä. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011c.) Hankkeen taustalla on Hankasalmella toteutettu Nuorisoilmiö -hanke 2008-2010. Tähän kuului kouluohjaajakokeilu, jossa tarkasteltiin nuorisotyön ja koulun yhteistyön mahdollisuuksia sekä nuorisotyön toimintaa vapaa-ajan lisäksi myös koulussa. Kokeilun tuloksena syntyi malli koulusta käsin toteutettavasta vapaa-ajan ja koulun konteksteissa tehtävästä nuorisotyöstä. Tämä malli on yhtenä Uusiutuva koulu ja nuorisotyö- hankkeen toimintamuotona, jota kehitetään edelleen Konnevedellä. Siellä työskentelee myös hankkeen projektityöntekijä. (Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke 2011.)

Hankkeen visioina on +Yksittäisistä sankariteoista vakiintuneeseen toimintakulttuuriin+. Nuorisotyöntekijät työskentelevät yhteistyössä koulujen kanssa ja 2000-luvulla

tällainen työskentely on vain vahvistunut. Muutokset nuorten hyvinvoinnissa ovat vie-
neet myös koulut eräänlaiseen muutostilaan, jonka pohjalta on syntynyt voimakas
tarve uuden ammattiryhmän saamiseen kouluihin.

Nuorisotyön toimialalta puuttuu siis vakiintunut toimintakulttuuri kouluyhteisössä teh-
tävästä nuorisotyöstä. Alan kouluttajien tulisi myös määritellä tarkemmin kyseisen
koulutuksen tarjoamia valmiuksia kouluissa tehtävään nuorisotyöhön. Tämän lisäksi
myös opettajien koulutuksessa tulisi ottaa huomioon monialaisen yhteistyön merkitys
hyvinvoinnin turvaamiseksi sekä kehittää enemmän valmiuksia nuorison ohjaami-
seen. (mt.)

Hankkeen missiona on tukea koulujen nuorisotyöntekijöitä ja kouluyhteisöjä sekä tar-
jota asiantuntija-apua koulujen nuorisotyöhön. Se jakaa tietoa kouluissa tehtävästä
nuorisotyöstä sekä kehittää työmuotoa. Näiden toimien tarkoituksena on kasvattaa
työn vakiintumista sekä tunnettavuutta. Hanke tarjoaa myös oppimisympäristön yh-
teisöpedagogiopiskelijoille ja näin tukee heidän ammatillista kehitystään. Saatua tie-
tomateriaalia tullaan hyödyntämään myös yhteisöpedagogien opetussuunnitelma-
työssä sekä koulutuksen sisällöissä. (mt.)

Tavoitteena hankkeella on kehittää uusi nuorisotyönmalli, jonka kohteena ovat erityi-
sesti nuorisotyön menetelmät, työmuodot ja työnkuvat. Tämä työmuoto on tarkoitus
levittää ja myös vakinaistaa. Koulunuorisotyön tunnetuksi tekeminen sekä näiden
toimialojen yhteisen keskustelun kasvattaminen kuuluvat myös hankkeen tavoittei-
siin. Se pyrkii tuottamaan tietomateriaalia opetusalan ja nuorisotyön koulutukseen.
Muina tavoitteina hankkeella on selvittää nuorisotyön merkitys, tavoitteet ja menetel-
mällisyys kouluissa sekä mihin toimintakokonaisuuksiin nuorisotyö vastaa koulussa ja
miksi nuorisotyön tekeminen olisi tärkeää koulun ja nuorisotyön toimintaympäristöis-
sä. (mt.)

Hanke painottaa tiedottamisen ja viestinnän merkitystä, joiden tarkoituksena on edis-
tää hankkeen tavoitteita sekä viedä hanketta eteenpäin. Päävastuu hankkeen tiedot-
tamisesta on projektipäälliköllä ja Konnevedellä projektityöntekijällä. Hankkeen yh-
teydessä toimivia verkostoja pyritään myös kannustamaan vuorovaikutukselliseen
yhteistyöhön. (mt.)

Toimintamuotoina hankkeella on nuorisotyöntekijäkokeilu Konneveden kunnan yläkoulussa ja vapaa-aikatoimessa. Työntekijä työskentelee nuorten parissa koulussa, vapaa-ajalla sekä netissä. Hänen kohderyhminään ovat viides- ja yhdeksäsluokkalaiset sekä mahdollisesti myös lukiossa ja ammattikoulussa olevat nuoret. Tämän lisäksi hankkeella on asiantuntijoiden sekä opiskelijoiden kehittämisverkostot, joiden tavoitteena on tarjota vertaistukea verkoston jäsenille. Hanke järjestää myös erilaisia seminaareja ja koulutuksia sekä julkaisu- ja tutkimustoimintaa. Monialaisella verkostotyöllä pyritään tuomaan yhteen erilaiset nuorisotyön ja koulujen parissa työskentelevät ihmiset. Toiminnan tulosten levittämiseksi pyritään tuottamaan oppikirja sekä kouluyhteistyö Abc -dvd sekä tuomaan kouluyhteistyön erikoistumisopinnot HUMAKiin. Näiden avulla pyritään rakentamaan kansallista osaamiskeskusta kouluyhteistyöstä HUMAKiin, saada aikaiseksi tutkimushanke sekä profiloida kouluyhteistyö yhteisöpedagogikoulutuksen opintosuunnitelman sisältöön. (mt.)

2 TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN PERUSTA

2.1 Pienryhmätoiminta

Sosiaalipsykologisen näkemyksen mukaan ryhmillä tarkoitetaan erilaisista ihmisistä muodostuvia kokoonpanoja, jotka jaetaan psykologisiin ryhmiin ja aggregaatteihin. Psykologisessa ryhmässä ihmiset ovat tietoisia toisistaan, vuorovaikutuksessa keskenään sekä tuntevat olevansa ryhmä. Jäsenten vuorovaikutuksen ei tarvitse olla sanallista, mutta heidän täytyy olla tietoisia ryhmän jäsenten lukumäärästä ja omasta ryhmään kuulumisestaan. Aggregaatilla tarkoitetaan sellaista "ihmiskasautumaa", jossa henkilöt ovat hetken aikaa lähekkäin ilman yhteistä tekemistä. Pienryhmäksi ryhmän tekee jäsenten lukumäärä, joka vaihtelee kahdesta 30:een. (Pennington 2005, 8-9.)

Nuorisotyön kannalta katsottuna pienryhmätoiminta on työmuoto, jolla pyritään erityisesti vahvistamaan lasten ja nuorten sosiaalisia taitoja. Lapsia ja nuoria pyritään tukemaan ensin oman elämänsä aktiivisiksi toimijoiksi ja sitä kautta yhteiskunnan vai-

kutusvaltaisiksi jäseniksi. Toiminnan kulmakiviksi ovat muodostuneet moniammatillisesti tehtävä ennalta ehkäiseminen sekä varhainen puuttuminen. Moniammatillisuudella tarkoitetaan yhteistyötä useiden erilaisten organisaatioiden, kuten sosiaalitoimen tai koulun ja sen oppilashuoltoryhmän kanssa tapahtuvaa yhteistyötä. Toimintaan tarvitaan myös sen toteuttava taho, joka on yleensä kunnan tai seurakunnan nuorisotyö. (Lallukka, Muhonen & Turtiainen 2009, 9, 20.)

Pienryhmät tulisi muodostaa niin, että erilaiset jäsenet, esimerkiksi vetäytyjät ja yliviikkaat osallistujat, jaetaan omiin ryhmiinsä. Ryhmäläisten tulee olla suhteellisen samanikäisiä ja joissain tapauksissa pienryhmä kannattaa muodostaa pelkästään tytöille tai pojille. Erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille on hyvä varata omat avustajat. Ryhmädynamiikan kannalta myös hyvin dominoivien lasten mukaan ottamista kannattaa harkita, koska pienryhmä on altis sen dynamiikan muuttumiselle. Pienryhmää koottaessa on myös tärkeää kiinnittää huomiota sen kokoon. Ryhmän tulee olla sen kokoinen, että jokainen sen jäsen pääsee tutustumaan toisiinsa ja pysyy olemaan henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Tämä mahdollistaa omalta osaltansa jäsenten ryhmään kuulumisen tunteen. Ryhmän ohjaajien on siis tärkeämpää ajatella ryhmän jäsenmäärän sijasta ryhmässä syntyvien vuorovaikutuksien määrää. (mt., 18, 20.)

Jokaisen ryhmän olemassaololla on tarkoitus, joka vaikuttaa ryhmän rakenteisiin sekä ohjaa sen toimintaa. Tarkoituksella vastataan ryhmän olemassaolon syyhyn. Näin ollen se on suurempi käsite kuin pelkkä tavoite tai perustehtävä. Tarkoituksen mukaisella toiminnalla konkretisoidaan ja se suuntautuu tavoitteeseen. Ryhmän toiminta heikkenee ja voi jopa lakata, mikäli sen säännöt, kokoonpano, tavat tai toiminta eivät ole tarkoituksen mukaisia. (Niemistö 2002, 34-35.)

Ryhmillä on useimmiten kaksi tavoitetta: asiatavoite sekä tunnetavoite. Asiatavoite on ryhmälle asetettu perustehtävä, joka pyritään suorittamaan ryhmän työskentelyn aikana. Tämä tulisi olla kaikkien ryhmäläisten tiedossa ja sen avulla pyritään kasvattamaan motivaatiota sekä helpottamaan keskinäistä työnjakoa. Tunnetavoitteella pyritään saavuttamaan ryhmän kiinteys ja kyky säilyä olemassa. Tämä tavoite pitää sisällään psykologisen ja sosiaalisen ryhmän olemassaolon perusteen. Psykologinen peruste on yksilön henkilökohtainen päämäärä ja pitää sisällään halun ja mahdolli-

suuden tarpeiden toteuttamiseen. Sosiaalinen peruste on ryhmän jäsenten yhteinen päämäärä sekä halu toimia tavoitteiden mukaan. (mt., 35-36.)

Pienryhmän rakenteella viitataan ryhmän jäsenten välisiin suhteisiin ja ryhmän käyttäytymisen suuntaviivoihin, joiden avulla ryhmä toimii järjestyneesti. Ryhmän rakenne muodostuu viidestä eri osa-alueesta: koheesiosta, normeista, statuksesta, rooleista ja viestirakenteesta. Koheesiolla tarkoitetaan "hiimaa", joka pitää ryhmän koossa. Se kertoo ryhmäläisten tuntemasta kiintymyksestä sekä ryhmää että sen jäseniä kohtaan. Normit muodostuvat ryhmän toimintasäännöistä ja jäsenten paine mukautua niihin voi olla tiedollista tai normatiivista. Statuksella kuvataan henkilön asemaa ryhmässä ja se voi olla virallinen tai epävirallinen. Korkean statuksen omaavalla henkilöllä on kaikkien jäsenten hyväksymä asema. Roolit ovat käyttäytymisjoukkoja, joiden mukaan ryhmän jäsenen oletetaan käyttäytyvän. Niiden suorittamisesta voi myös aiheutua roolistressi tai roolikonflikti, jolloin roolit aiheuttavat ryhmän jäsenille päänvaivaa. Viestirakenne on konkreettinen rakenne, esimerkiksi istumajärjestys tai väliseinä, joka vaikuttaa ryhmän jäsenten keskinäiseen viestintään. (Pennington 2005, 20, 93-94.)

Pienryhmän päätöksentekoprosesseja voidaan kuvailla sosiaalisen päätöksenteon skeemoilla sekä ryhmäpolarisaatiolla. Sosiaalisen päätöksenteon skeemat jakautuvat viiteen eri osioon, jotka ovat yksimielisyyss, enemmistö voittaa, totuus voittaa, kahden kolmanneksen enemmistö sekä ensimmäinen muutos. Yksimielisessä päätöksenteossa ryhmän kaikkien jäsenien täytyy olla samaa mieltä asiasta. Enemmistö voittaa - tapauksessa päätös tehdään enemmistön mielipiteen mukaan. Totuus voittaa - kohdalla ryhmässä valitaan oikea päätös, vaikkeivät kaikki ryhmän jäsenet sitä tukisi-kaan. Kahden kolmanneksen enemmistössä ratkaisu määräytyy vähintään kahden kolmanneksen näkemysten mukaan. Ensimmäisessä muutoksessa ratkaisu myötäilee ryhmän ensimmäisen mielipiteen muutosta. (mt., 163-165.)

Ryhmäpolarisaatiossa ryhmän jäsenten mielipiteet kärjistyvät päätöksentekoprosessin aikana alkuperäisten näkemysten suuntaan. Näin ollen ryhmäpäättös on samansuuntainen kuin aluksi, mutta prosessin aikana se on saavuttanut jyrkemmän linjan. Suurimmat selitykset ryhmäpolarisaatiolle ovat vakuuttavat perustelut, sosiaalinen vertailu sekä itsekategorointi. Keskustelun aikana esitetyt aukottomat perustelut on-

nistuvat usein vakuuttamaan osan ryhmän jäsenistä. Aluksi tasaista mielipidettä edustavat henkilöt voivat muuttaa mielipidettensä jyrkemmäksi kuultuaan sellaisia perusteluita, joista heillä ei ole ollut tietoa. Sosiaalisessa vertailussa ajatellaan ihmisen arvostavan omia mielipiteitään äärimmäisempiä näkemyksiä. Ihmiset voivat huomata oman kantansa erottuvan muista ja siirtyä vallitsevan äärikannan lähelle. Itsekategoriointiin perustuvaa näkemystä voidaan pitää eräänlaisena sosiaalisen vertailun alalajina, jossa ryhmän jäsen myötäilee ryhmän normeja niin kauan kuin kokee itsensä ryhmän selkeäksi jäseneksi. (mt., 168-169.)

Nuorisotyön pienryhmätoiminnalla voidaan tarjota sellaisia mahdollisuuksia, joita isoissa ryhmissä on vaikea saavuttaa. Ryhmän pieni koko tarjoaa lapselle tai nuorelle paremmin huomioiduksi tulemisen kokemuksia ja näin myös edellytyksiä ryhmän sisäiselle vuorovaikutukselle. Ryhmän toiminnoilla pyritään kasvattamaan jäsenten sosiaalisia taitojaan, koska ne vaikuttavat minäkuvaan, itsetunnon sekä elämänhallinnan vahvistumiseen. (Lallukka ym. 2009, 18, 26.)

2.2 Nuoruuden kehitystehtävät

Ihmisen sosiaaliseen ja psyykkiseen kehitykseen liittyy paljon tavoitteita ja odotuksia. Tällaisista odotuksista ja käsitteistä käytetään psykologiassa termiä kehitystehtävä, kehityskriisi tai kehityshaaste. Kehitystehtävät syntyvät usein fyysisen kypsymisen, yksilöllisten pyrkimysten sekä kulttuurin painostuksen seurauksina. Kehitystehtävä-käsite pitää Havighurstin mielestä sisällään ajatuksen kehityksestä moniulotteisena ja vuorovaikutteisena prosessina. Tehtävät voivat onnistua tai epäonnistua, määrittäen kehityksen etenemissuunnan. Kehitystehtävän onnistumista määritellään henkilön iän perusteella. (Kronqvist & Pulkkinen 2007, 52-53.)

Yleisiä kehitystehtäviä kuvaa myös Erik H. Eriksonin elämäntaakateoria, joka jakaa ihmisen kehityskriisit kahdeksalle eri ikävaiheelle. Näitä kriisejä tarkastellaan psykososiaalisten tehtävien sekä siirtymävaiheiden kautta. Jokaiseen kehityskriisiin kuuluvat omat kehitystehtävänsä, joiden onnistuminen luo pohjaa selvitä tulevista kehityskriiseistä. Tehtävässä epäonnistuminen vaikeuttaa tulevan kriisin kohtaamista. (mt., 53.)

Havighurst jakaa nuoruuden kehitystehtävät kahdeksaan eri osa-alueeseen, jotka ovat suhteiden luominen omaan sekä vastakkaista sukupuolta oleviin ikätovereihin, oman fyysisyyden hyväksyminen, sukupuoli-identiteetin löytäminen, tunnepohjaiseen itsenäisyyteen pääseminen omista vanhemmistaan ja muista aikuisista, maailmankatsomuksen ja ajatusmaailman kehittyminen, työelämään valmistautuminen, sosiaalisesti vastuullisen käyttäytymisen oppiminen sekä perhe-elämään ja avioliittoon valmistautuminen. Huolimatta teoria on syntynyt 1940 -luvulla, se pitää edelleenkin hyvin paikkansa. Ainoastaan ~~avioliitto~~-terminä olisi hyvä muuttaa parisuhteeksi. (Nurmi 2006, 259.)

Hägglund, Pylkkänen ja Taipale jakavat nuoruusajan kolmeen jaksoon, jotka pitävät sisällään näille ikäryhmille tyypillisiä kehitystehtäviä. Nuoruusiän varhaisvaiheeseen (13-16 vuotiaat) kuuluvat ihmissuhteiden kriisi, uudet ystävyysuhteet omien ikätovereiden kanssa, vanhempien ja muiden auktoriteettien vastustus sekä biologinen murrosikä. Nuoruusiän keskivaiheessa (16-19 -vuotiaana) koetaan identiteettikriisi, johon kuuluvat omien rajojen testaaminen, syvälliset ihmissuhteet, ihastuminen ja samaistuminen muihin henkilöihin sekä itsetuntemuksen kehittyminen. Viimeiseen, nuoruusiän loppuvaiheeseen kuuluu ideologinen kriisi (19 -20/25 -vuotiaat), jossa nuori aloittaa itsenäisen elämän, pohdiskelee omaa rooliaan maailmassa sekä kokee seestymisen tunteen. (Dunderfelt 1998, 92-93.)

Erikson kuvaa nuoruuden etenemistä identiteetin kehittyminen -käsitteellä. Se voidaan nähdä tapahtumasarjana, jossa nuori ajautuu yhteiskunnan haasteiden ja vaatimuksien edessä joihinkin päätöksiin ja valintoihin, jotka vaikuttavat hänen tulevaisuuteensa. Tapahtumasarja aiheuttaa nuorelle kriisin, jonka ratkaistuaan hän sitoutuu tekemiinsä valintoihin. Nämä valinnat johtavat nuoren aikuisen tietynlaisten rooli-valintojen eteen. Marcia vie Eriksonin ajatusta eteenpäin ajatuksella, jossa identiteetin muodostumista kuvataan kaksivaiheisena tapahtumasarjana. Ensimmäisessä tapahtumassa nuoret hakevat erilaisia vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia, liittyen ideologisiin asenteisiin, sukupuolirooleihin sekä ammatinvalintaan. Sarjan toisessa osassa he tekevät ratkaisuja edellä mainituilla elämän osa-alueilla ja sitoutuvat tekemiinsä ratkaisuihin. (Nurmi 2006, 262.)

Nuoruuden kehityshaasteet muokkaavat Jan Erik Nurmen mukaan minäkuvaa ja vaikuttavat näin sen kehittymiseen. Jokaisella nuorella on oma historiansa, tarpeet, voimavarat, haaveet sekä tavoitteet. Yhteiskunta asettaa nuorille odotuksia ja velvollisuuksia, mutta tarjoaa toisaalta myös tukea ja toimintamahdollisuuksia. Näistä asioista muodostuvat nuoruuden kehityshaasteet, jotka voivat joko onnistua tai epäonnistua. Onnistuessaan nuoren kokemukset kasvattavat nuoren elämänhallinnantunnetta sekä positiivista minäkuvaa. Haasteiden epäonnistuessa ne huonontavat nuoren itsetuntoa ja elämänhallintaa sekä kasvattavat negatiivista minäkuvaa. Pahimmillaan useat kehityshaasteiden epäonnistumiset voivat johtaa nuoren syrjäytymiseen. (Aaltonen, Ojanen, Vihunen, & Vilén 2003, 82.)

2.3 Nuorisotyön tehtävät

Nuorisolaki määrittelee nuorisotyön nuorten sosiaalisesti vahvistamiseksi, itsenäistymisen ja kasvun tukemiseksi, sukupolvien väliseksi vuorovaikutukseksi sekä aktiivisen kansalaisuuden eteenpäin viemiseksi. Näiden asioiden kohdistuessa nuorten vapaa-aikaan, on kyse nuorisotyöstä. Lain mukaan nuorella tarkoitetaan alle 29-vuotiaita henkilöitä. (Nuorisolaki 2011.)

Nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten itsenäistymistä ja kasvua, vahvistaa nuoria sosiaalisesti, tukea nuoria aktiivisiksi kansalaisiksi sekä kehittää nuorten elin- ja kasvuoloja. Lähtökohtina tavoitteen toteuttamiselle ovat tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, yhteisvastuu, terveelliset elämäntavat, kansainvälisyys ja monikulttuurisuus sekä elämän ja ympäristön arvostaminen. (mt.)

Valtiollisesti nuorisotyön kehittämisestä vastaa opetusministeriö, joka yhdessä ympäristö-, liikenne- ja elinkeinokeskusten kanssa hyväksyy aluehallinnon nuorisotoimen tulostavoitteet. Kunnissa nuorisotyöstä vastaavat kuntien lisäksi erilaiset nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt. Työtä pyritään tekemään monialaisena yhteistyönä nuorten ja edellä mainittujen nuorisotyöstä vastaavien organisaatioiden kanssa. (mt.)

Monialaista yhteistyötä johdetaan nuorten ohjaus- ja palveluverkostosta, joka on löydettävä jokaiselta kunnalta. Kunnat voivat halutessaan koota myös yhteisen verkoston. Verkostoon kuuluvat nuorisot-, opetus-, sosiaali- ja terveystoimen sekä poliisi- ja työhallinnon edustajat. Se toimii myös yhteistyössä nuorten palveluita järjestävien organisaatioiden kanssa. Verkoston tehtävänä on, monialaisen yhteistyön suunnittelun ja toimeenpanon lisäksi kerätä tietoja nuorten elin- ja kasvuoloista sekä niiden pohjalta arvioida nuorten tilannetta alueellisten suunnitelmien ja päätöksenteon tueksi. Verkosto pyrkii tehostamaan nuorten palveluiden vaikuttavuutta ja yhteensopivuutta tavoitteinaan laadukkuus, saavutettavuus sekä palveluiden riittävyys. Yhdessä viranomaisten kanssa he suunnittelevat yhteisiä menettelykeinoja, jotta nuorten palveluiden järjestämistietoja saataisiin sujuvasti vaihdeltua organisaatiolta toiselle. He myös suunnittelevat ja edistävät yhteisiä menettelykeinoja nuorten suuntautumisiksi heille sopiviin palveluihin ja tarpeen vaatiessa palvelusta toiseen vaihtamiseksi. (mt.)

Palveluita on mahdollista tuottaa myös alueellisena kuntien yhteistyönä. Nuorisotyön palveluihin kuuluvat harrastusmahdollisuudet ja toimitilat, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien apu, nuorten ympäristökasvatus, kasvatuksellinen ohjaus, neuvonta- ja tietopalvelut, liikunnallinen, kulttuurinen, monikulttuurinen ja kansainvälinen toiminta sekä tarpeen mukaan etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajapalvelut tai muunnelliset paikallisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin sopivat työmuodot. (mt.)

Lain mukaan nuorille tulee järjestää kuulemismahdollisuus heitä koskeissa asioissa. Heillä tulee myös olla mahdollisuus osallistua alueelliseen ja paikalliseen nuorisotyöhön liittyvien asioiden käsittelyyn. (mt.)

Nieminen hahmottaa nuorisotyötä sen funktioiden, eetoksen ja oppimisympäristöjen kautta. Nuorisotyön funktioilla tarkoitetaan sellaisia nuorisotyön tehtäviä, jotka ylittävät yksittäisen nuorisotyötä tekevän tahon pyrkimykset ja ovat riippumattomia yksittäisen toimijan tietoisuudesta. Tällaisia ovat sosialisatio-, personalisaatio-, kompensatio- sekä resursointi- ja allokointifunktiot. Sosialisatiolla tarkoitetaan nuoren kiinnittämistä lähiyhteisöön, yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Sen avulla pyritään siirtämään hyväksi havaittuja rooleja, arvoja, toimintatapoja ja käyttäytymismalleja tulevalle sukupolvelle. Nykyään sosialisatiolla nähdään kulttuurin säilyttämisen lisäksi myös sitä

uudistava luonne. Tämän tarkoituksena on sosiaalista nuoria, jotta he voisivat hylätä, muuttaa tai omaksua heille annettuja edellä mainittuja asioita. Näiden toimien kautta nuoria pyritään saamaan mukaan osallistumaan yhteisöjen sekä yhteiskunnan eteenpäin viemiseen ja kehittämiseen. Tehtävän onnistumisen kannalta on tärkeää, että jokainen organisaatio löytää itselleen oman sosialisointialueen, jossa juuri he ovat hyviä. (Nieminen 2007, 21-25.)

Personalisointin tehtävänä on tukea nuoren kasvua itsenäiseksi, omat tavoitteensa ja tarpeensa tietäväksi henkilöksi. Nuorisotyössä nuorta voidaan ohjata esimerkiksi mieluisan harrastuksen pariin, jossa hänellä on mahdollisuus toteuttaa itseään itsellensä ja rakentaa näin myönteistä minäkuvaa. Tällainen toiminta edellyttää nuoren ainutlaatuisuuden ja yksilöllisyyden havaitsemista, tiedostamista sekä tukemista. (mt., 24-25.)

Nuorisotyön kolmas tehtävä on kompensointi, jossa nuoren personalisoinnissa tai sosialisoinnissa ilmeneviä ongelmia pyritään ratkaisemaan. Tällaisella menetelmällä tasoitetaan nuorten yhdenvertaisuuteen ja oman elämänhallintaan liittyviä puutteita ja suunnataan toimintaa erityisryhmiin tai heikommassa asemassa oleviin nuoriin. Kaikkiin tällaisiin tehtäviin ei nuorisotyöllä ole tarpeeksi resursseja tai osaamista ja osat tehtävistä voidaan osoittaa niihin erikoistuneille toimijoille kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollolle tai kouluille. (mt., 25.)

Viimeinen nuorisotyön tehtävistä on vaikuttaa yhteiskunnan nuorille tarjottaviin resursseihin eli voimavaroihin ja allokointiin eli niiden suuntaamiseen. Tällainen toiminta on enemmän nuorisotyön julkishallinnon ja sitä kautta nuorisopolitiikan kuin varsinaisen nuorisotyön tehtävä. (mt., 25-26.) Vaikka tehtävien määrittelyä on, on jokaisen organisaation oman tehtävän etsiminen, voi toiset organisaatioista toteuttaa samanaikaisesti useampaakin nuorisotyön funktiota. Tärkeintä on kuitenkin, että jokaiselle organisaatiolle on heidän oman tehtävänsä selvillä. (mt., 27.)

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan nuorisotyössä niitä paikkoja, joissa työtä tehdään. Näissä tiloissa vapaaehtoiset sekä nuorisotyöntekijät rohkaisevat ja kannustavat nuoria oppimaan omista kokemuksistaan ja tärkeistä asioistaan. Kokonaisuus täyttää oppimisympäristökäsitteen silloin kun siitä on eroteltavissa pedagoginen menetelmä,

kasvatustavoite sekä ympäristön rakenteelliset tekijät: sosiaalimuoto, organisointimuoto, kohderyhmä ja tila. (mt., 28.)

Pedagoginen menetelmä pitää sisällään käsityksen siitä, miten ohjaaja ohjaa ryhmäänsä, miten hän toimii eri vaiheissa ja mitä hän seuraavaksi tekee. Nuorisotyön kohdalla menetelmien ei ole «kiveen kirjoitettuja», vaan ne jättävät tilaa myös ohjaajan omalle luovuudelle. Kasvatustavoitteella tarkoitetaan sellaista tavoitetta, jonka oppimisympäristö asettaa nuorisotyölle. Toimintaorganisaatioiden kasvatustavoitteet voivat olla hyvin teoreettisia sekä yleisiä, kun taas oppimisympäristön tavoitteet voivat olla konkreettisia ja taitopainotteisia. Ympäristön rakenteellisilla tekijöillä määritetään nuorisotyön muoto. Sosiaalimuodolla viitataan ohjausryhmän kokoon, joka voi olla pienryhmästä globaaliin ryhmään. Organisointimuoto on käsitys työn kestosta sekä sen järjestäjästä. Työ voi olla projekti- tai pysyvämuotoista ja vapaaehtois- tai ammatillisperusteista. Kohderyhmällä tarkoitetaan sitä ihmisryhmää, jolle ohjaus suunnataan. Tila määrittää konkreettisesti oppimisympäristön rakenteelliset tekijät ja se voi olla kaikkea yksityisestä sisätilasta luontoon tai virtuaaliseen tilaan. (mt., 28-32.)

Nuorisotyön eetoksella ohjaillaan edellä mainittuja funktioita ja oppimisympäristöjä. Eetos on eräänlainen arvoperusta, johon sisältyvät eettiset ajatukset sekä käsitys moraalista. Sen yksiselitteinen kuvaaminen on lähes mahdotonta, mutta etiikan voidaan ajatella olevan teorian näkökulma asioista, kun taas moraalilla kuvaa asioita käytännön tasolla. Etiikassa voidaan pohtia suuria kokonaisuuksia, kuten hyvän elämän lähtökohtia. Moraalin kohdalla mietitään, kuinka toimisin, jotta asia olisi eettisesti oikein. Nuorisotyön eetoksen kulmakivinä toimivat vapaaehtoisuuden ja tahdon vapauden periaate, nuorten itsemääräämisoikeuden ja tarpeiden arvostaminen, aikuisten kasvatusoikeuden ja -velvollisuuden tiedostaminen, nuorten kansalaisuuden lujittamiseen sitoutuminen sekä suhteellinen ja moniarvoinen arvoperusta. Nuorisotyön eetoksen ymmärtäminen on työn tuntemisen, alan merkityksen, sekä sen ominaispiirteiden havaitsemisen kannalta tärkeää. (mt., 33-37.)

2.4 Koulun kasvatustehtävät

Perusopetuslaissa opetuksen tavoitteina ovat oppilaille tarpeellisten tietojen jakamisen lisäksi myös tukea heitä kasvamaan sellaisiksi yhteiskunnan jäseniksi, jotka kykenevät inhimillisyyteen sekä eettiseen vastuunottoon. Opetuksen tulisi myös kasvatata tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä lisätä oppilaiden edellytyksiä itsensä kehittämiseen. (Perusopetuslaki 2011.) Opetushallituksen mukaan perusopetus on rakennettu mm. tasa-arvoa, ihmisoikeuksia ja demokratiaa edistävälle arvopohjalle. Opetuksen tulisi kasvattaa vastuuntuntoa, yksilön vapauksien ja oikeuksien arvostamista sekä yhteisöllisyyttä. Opetuksen olisi mahdollistettava yksilön itsetunnon kehittyminen ja monipuolinen kasvu, jotka mahdollistavat oppilaalle tärkeiden tietojen keräämisen ja valmiudet jatko-opintoihin. (Opetushallitus 2011, 5-6.)

Lain mukaan opetushallituksella on päätäntävalta perusopetuksen oppilaanohjauksen keskeisistä sisällöistä ja tavoitteista sekä oppilashuollon periaatteista ja opetustoimeen sisältyvän oppilashuollon tavoitteista. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus- ja kehittämiskeskus osallistuu yhdessä opetushallituksen kanssa näiden päätösten valmisteluun. Opetuksen järjestäjän vastuulla on lain mukaisen opetussuunnitelman perusteiden hyväksyminen ja oman opetussuunnitelman laatiminen oppilaanhuollon ja koulun ja kodin yhteistyön osalta yhdessä kunnan terveyden- ja sosiaalihuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Näiden lisäksi opetuksen järjestäjän tulee huolehtia oppilashuollon sekä koulun ja kodin yhteistyön organisoinnista. (Perusopetuslaki 2011.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman peruste on valtiollinen kehys, joka määrittää paikallisen opetussuunnitelman. Jokaisen opettajan on noudatettava opetuksessaan opetussuunnitelmaa. Oppilaiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa ainakin kasvatustavoitteiden määrittelyyn opetussuunnitelman osalta. Opetuksen järjestäjä voi myös halutessaan ottaa oppilaita mukaan tekemään opetussuunnitelmaa. (Opetushallitus 2011, 4.)

Opetuksen järjestämisen edellytyksien mukaan perusopetuksen opetussuunnitelmasta tulisi ilmetä opetuksellisten asioiden lisäksi tietoa toiminta-ajatuksista ja arvoista, oppilashuollon suunnitelmasta, koulun ja kodin välisestä yhteistyöstä, yhteistyöstä

muiden organisaatioiden kanssa, opiskelua tukevan ohjaustoiminnan suunnitelmasta sekä kerhotoiminnan järjestämisestä (Opetushallitus 2011, 4-5).

Opetus tulee toteuttaa sellaisessa ympäristössä, jossa pystytään tukemaan oppilaan oppimista ja kasvua sekä mahdollistamaan vuorovaikutuksellinen sekä ryhmätyöskentelytoiminta. Ympäristö määritellään sosiaalisten suhteiden, psyykkisten tekijöiden sekä fyysisen ympäristön kautta. Sosiaalinen ja psyykinen ympäristö muodostuvat ihmissuhteisiin ja vuorovaikutukseen liittyvistä asioista, sekä yksilön emotionaalista ja kognitiivisista tekijöistä. Oppilaat voidaan ottaa mukaan oppimisympäristön suunnitteluun. Koulun toimintakulttuurin tulisi olla sellainen, että siinä konkretisoituvat koulun arvot ja kasvatustavoitteet. Siihen kuuluvat oppituntien lisäksi myös niiden ulkopuolinen toiminta, esimerkiksi tapahtumat ja juhlat. Toimintakulttuurin tavoitteena on mahdollistaa vuorovaikutuksellinen ja avoin toiminta sekä koulun sisällä, että kodin ja muun yhteiskunnan välillä. (mt., 7-8.)

Jokaisella oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetuksen järjestäjän velvollisuutena on opetussuunnitelman yhteydessä tehdä oppilaiden suojaamissuunnitelma kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa vastaan, sekä laittaa se käytäntöön ja tarkkailla sen toteutumista. Järjestäjän vastuulla on myös koulun järjestyssääntöjen laadinta. Sääntöjen tehtävänä on kehittää kouluyhteisön viihtyisyyttä ja turvallisuutta. (Perusopetuslaki 2011.)

Perusopetuslaki määrittää oppilashuollon toiminnaksi, jolla pyritään ylläpitämään ja edistämään oppilaan oppimista, sekä fyysistä ja psyykkistä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Jokainen oppilas on oikeutettu opetuksen edellyttämään oppilashuoltoon. Siihen sisältyvät opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto ja sen palvelut. Nämä palvelut ovat lastensuojelulaissa määritelty koulun käynnin tukeminen ja terveydenhuoltolaissa määritelty kouluterveydenhuolto. (mt.)

Käytännössä oppilashuollolla tuetaan oppilasta, opettajaa, kotia ja koko yhteisöä. Sillä pyritään edistämään positiivista vuorovaikutusta, johon kuuluvat välittäminen ja huolehtiminen. Kaiken toiminnan perustana on taata hyvä ja turvallinen koulupäivä. Siihen sisältyvästä fyysisestä hyvinvoinnista huolehditaan tarjoamalla terveellistä ja monipuolista kouluruokaa, tarvittaessa koulukyyditykset, sekä turvallinen oppimisympä-

päristö. Psyykkinen hyvinvointi pitää sisällään jokaisen oppilaan henkilökohtaisen kehityksen ja kasvun turvaamista. Sosiaalinen hyvinvointi turvataan estämällä kiusaaminen, edistämällä sosiaalisia valmiuksia ja ryhmäytymistä, sekä tukemalla yhteisvastuuseen ja osallisuuteen. (Peda.net 2011.)

Oppilashuolto korostaa ennaltaehkäisevää työtä, jonka avulla asioihin puututaan nopeasti ja jo varhaisessa vaiheessa. Näin pyritään turvaamaan hyvä perusopetus ja sen erivaiheiden siirtymät. Haasteena oppilashuollossa on henkilöstön innostaminen moniammatillisen yhteistyön edistämiseen. Tällaisen toiminnan kautta oppilashuolto saa uusia toiminnallisia ja ennaltaehkäiseviä työmenetelmiä. Oppilasta pystytään tukemaan parhaiten hyödyntämällä erilaisia tukipalveluita ja verkostollisia työmenetelmiä. (mt.)

Moniammatillisuus näkyy koulujen oppilashuoltoryhmissä, jossa työskentelevät usein rehtori, koulupsykologi, koulukuraattori, kouluterveydenhoitaja, oppilaanohjaaja ja erityisopettaja. Tiettyä luokkaa tai oppilasta koskevissa asioissa mukana on myös luokanvalvoja sekä tarvittaessa muita asiantuntijoita. Muiden asiantuntijoiden kutsuamiseen tarvitaan vanhempien kirjallinen suostumus. Huoltajalla tulee olla tieto oman lapsensa asioiden käsittelystä oppilashuoltoryhmässä. (mt.)

Oppilashuoltoryhmän tehtävänä on turvata oppilashuollon toteutuminen kouluissa. Tarkemmin sanottuna se pyrkii esimerkiksi kasvattamaan oppilaiden hyvinvointia, auttamaan kouluyhteisön toimimista, tekemään yhteistyötä vanhempien ja viranomaisten kanssa sekä huolehtimaan erilaisista nivelvaiheista. (mt.)

Kouluissa voidaan järjestää myös kerhotoimintaa, mikäli se on perusopetuksen tavoitteiden mukaista, ja näin edistää oppilaan monipuolista itsensä kehittämistä ja sosiaalista sekä eettistä kehitystä. Tarkoituksena on saada oppilas kiinnostumaan harrastuksesta ja kasvattaa yksilön luovaa ajattelua ja toimintaa. Toiminnalla pyritään kehittämään positiivista vuorovaikutusta, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä muiden oppilaiden ja aikuisten parissa. Yhdessä toimien oppilaat saavat onnistumisen kokemuksia ja pääsevät tuottamaan omaa kulttuuriaan. Samalla myös aikuiset oppivat tuntemaan oppilaita paremmin. Kerhon tulee olla vapaaehtoinen oppilaille ja sen järjestämisen periaatteet on kirjattava opetussuunnitelmaan. (Opetushallitus 2011, 11-12.)

3 TYTTÖJEN PIENRYHMÄTOIMINNAN PROJEKTINI

Tein projektini Rantakylän nuorisotalolle, jossa ohjasin kevään ajan kuuden seitsemäsluokkalaisen tytön pienryhmää. Ryhmän toiminnassa oli minun ja nuorisotalon lisäksi mukana Pataluodon yläkoulun oppilashuoltoryhmä, joka etsi ryhmääni sopivia tyttöjä. Koulun yhteyshenkilönä toimi kasvatusohjaaja Päivi Jääskeläinen. Toimin kevään ajan ryhmän ohjaajana. Kuopion reissulle saimme vahvistukseksimme talon nuoriso-ohjaaja Antti Nevonmaan.

Projektin tavoitteena oli tyttöjen sosiaalinen vahvistaminen pienryhmätoiminnan ja kevään lopuksi tehdyn Kuopion reissun avulla. Yhdessä suunnitellun kevään toiminnan ja reissun tarkoituksina oli kasvattaa tyttöjen osallisuuden tunnetta, antamalla heille mahdollisuus vaikuttaa ryhmän asioihin.

Pienryhmän toiminta alkoi helmikuun 17. päivänä ja se kokoontui viimeisen kerran toukokuun 12. päivänä. Ryhmä kokoontui kerran viikossa, torstai-iltapäiväisin nuorisotalon tiloissa. Ryhmän ensimmäisellä kerralla keksimme ryhmällemme nimen ja loimme yhteiset säännöt. Kevään aikana mm. haimme reissullemme rahoitusta, ulkoilimme, pidimme bändikerran, askartelimme, pelasimme lautapelejä, kävimme kirjastossa ja katsoimme elokuvan. Näiden lisäksi suunnittelimme Kuopion reissun ja sen vierailukohteet, toteutimme matkan sekä pidimme matkan purkukerran, joka oli samalla ryhmämme viimeinen kokoontumiskerta.

Pienryhmän toiminta pohjautui sosiokulttuurisen innostamisen -ajatukselle. Se on toisen maailman sodan jälkeisessä Ranskassa syntynyt sosiaalipedagogiikan suuntaus. Sosiokulttuurinen innostuminen koostuu kulttuurinen demokratia ja demokratisaatio -käsitteistä. Kulttuurisen demokratian ideana on rohkaista ihmisiä osallistumaan sekä tuottamaan omaa kulttuuriaan. Kulttuurisen demokratisaation tarkoituksena taas on taata kulttuurin saavutettavuus, eli mahdollistaa kulttuuri kaikille, varallisuudesta tai iästä huolimatta. Näiden avulla pyritään osoittamaan, että kulttuuri on osa inhimillisen käyttäytymisen rakennetta ja kuuluu kaikille. Keskeisinä käsitteinä sosiokulttuurisessa innostamisessa ovat +yhteisöllisyys, osallistuminen, herkistyminen, luovuus, dialogi ja toimintaan sitoutuminen+ (Kurki 2005, 11-14.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä osiossa kerron tarkemmin tutkimuksen toteutuksesta. Tarkastelen tutkimustani sen tarkoituksen, käytettyjen menetelmien, aineiston keräämisen sekä tulosten analysoinnin kautta.

4.1 Tutkimuksen tarkoitus

Tein projektiopintoni Rantakylän nuorisotalolle, jossa ohjasin kevään ajan 7-luokkalaisten tyttöjen pienryhmää. Palaan opinnäytetyössäni kevään ryhmään ja tutkin pienryhmän merkityksellisyyttä ryhmässä olleiden tyttöjen, ryhmän toimintaa seuranneen nuoriso-ohjaajan ja oman ryhmänohjaajuuteni näkökulmista.

Tavoitteenani oli tutkia pienryhmätoiminnan merkitystä tytöille.

Tutkimuskysymyksiäni ovat:

1. «Kuinka pienryhmätoiminta ja sen tuoma vertaistuki tukivat nuoren kasvua ja kehitystä?»
2. «Kuinka nuorisotyöllä ja sen pienryhmätoiminnalla voitaisiin tukea koulun kasvatustehtäviä?»

Tutkimukseni tarkoituksena oli tutkia pienryhmätoiminnan merkityksiä sekä löytää sellaisia nuorisotyön pienryhmätoiminnan tekijöitä, jotka tukisivat myös koulun kasvatustehtäviä. Näin voisin työlläni osoittaa, etteivät nuorisotyö ja koulun kasvatustehtävät ole välttämättä niin kaukana toisistaan. Tätä kautta nuorisotyö ja sen pienryhmätoiminta saataisiin ensin yhteistyöhön koulujen kanssa ja ehkä myöhemmin jopa osaksi koulumaailmaa.

4.2 Käytetyt menetelmät

Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Siitä käytetään myös termiä kuvaileva tutkimus. Laadullisella tutkimuksella pyritään kuvailemaan tietyn ilmiön ominaisuuksia ja piirteitä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2000, 135.) Tutkimuksessani tutkittava ilmiö on pienryhmätoiminta, jonka merkityksiä tutkin erilaisten toimijoiden näkökulmista.

Laadullisella tutkimusmenetelmällä luodaan asioiden ja ilmiöiden ymmärtämiseen perustuva, pehmeä tutkimus (Ronkainen 2011). Sillä on omat ominaispiirteensä, jotka erottavat sen määrällisestä eli kvantitatiivisesta tutkimuksesta. Nämä piirteet ovat aineistonkeruumenetelmä, tutkittavien näkökulma, harkinnanvarainen otanta, aineistolähtöinen analyysi, narratiivisuus, hypoteesittomuus, tutkimuksen tyyli ja tulosten esitystapa sekä tutkijan asema. Laadullisen tutkimuksen aineisto voi muodostua haastatteluista, päiväkirjoista, havainnoinneista, elokuvista tai esimerkiksi yleisönosastokirjoituksista. Vaikka tutkimussuunnitelma on tehty tutkimuksen aloitusvaiheessa, se elää usein tutkimuksen mukana. Tämä korostaa tutkimuksen eri vaiheiden yhteen kietoutumista. (Eskola & Suoranta 2008, 15-16.) Tutkimukseni aineisto muodostuu pienryhmässä toimineiden tyttöjen ja nuoriso-ohjaajan haastattelusta sekä omista pienryhmän ohjaajakokemuksistani.

Osallisuus sekä osallistuminen korostuvat laadullisessa tutkimuksessa. Tutkija voi kerätä aineistoaan monin eri tavoin ja hän voi osallistua esimerkiksi tutkittavan ryhmän toimintaan tai tarkastella sitä ns. ulkopuolisena. Tutkijalle tärkeäksi kysymykseksi voi muodostua objektiivisen ja subjektiivisen suhde. Tutkimuksen onnistumisen kannalta hänen pitää säilyttää mahdollisimman neutraali suhtautuminen tutkimusaineistoon ja tarkastella asioita objektiivisesti. Toisaalta taas joissain tapauksissa tutkijan tulee asettua haastateltavan henkilön asemaan, jotta hän pystyisi ensin ymmärtämään ja sitä kautta analysoimaan henkilön näkemystä. (mt., 16-18.)

Tutkimusta tehtäessä tulee keskittyä mieluummin pieneen määrään tarkoin valittuja tapauksia, kuin suureen ja epämääräiseen aineistoon. Näitä tapauksia pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti. Tutkimuksen harkinnanvaraisen otannan jälkeen kannattaa keskittyä tulosten aineistolähtöiseen analysointiin, jossa tutkimuk-

sen teoriaa lähdetään rakentamaan tutkimusaineistosta lähtien. Aineistoa voi tarkastella myös narratiivisuuden eli tarinallisuuden kautta, koska laadullisen tutkimuksen aineistot ovat usein eräänlaisia kertomuksia ihmisistä. Erityisesti omaelämäkerrat ovat usein narratiivisia aineistoja. (mt., 18-23.)

Kaikenlaiset ennakkoasenteet ja -odotukset sekä tutkimushypoteesit tulee laadullisessa tutkimuksessa unohtaa. Aikaisemmat kokemukset tuovat pohjaa tutkimukselle, mutta liian tarkat odotukset rajaavat usein tutkimuksen toimenpiteitä. Tutkijan asema on laadullisessa tutkimuksessa tilastollista tutkimusta vapaampi, joka mahdollistaa uusien kirjoituksellisten tai menetelmällisten ratkaisujen kokeilun. Toisaalta vapaus velvoittaa tutkijan myös selvittämään sekä perustelemaan ratkaisunsa tarkasti. (mt.,19-22.) Tutkimukseni kannalta on tärkeää, etten anna keväisten ohjaajakokemuksieni vaikuttaa tutkimusaineiston analysointiin tyttöjen haastatteluiden osilta. Hyödynnän ohjaajakokemustani tuomalla yhdeksi aineiston osaksi omat ohjauskokemukseni.

4.3 Tutkimusaineiston kerääminen

Keräsin tutkimusaineistoni omista pienryhmän ohjauskokemuksistani sekä haastatteleamalla eri henkilöitä. Yksinkertaisimmin haastattelussa on kyse tilanteesta, jossa haastattelija esittää haastateltavalle kysymyksiä. Vuorovaikutustilanteen haastattelu kuitenkin on tilanne, joka on etukäteen suunniteltu, haastattelijan aloittama ja johtama. Haastattelijan tehtäviin kuulu oman roolinsa tiedostaminen ja sitä kautta haastateltavan motivointi sekä luotettavan ilmapiirin luominen. (Eskola ym. 2008, 85.)

Alkuperäisenä tarkoitukseni oli haastatella vain pienryhmässä olleita tyttöjä. Tein heille ja heidän vanhemmilleen kirjeen opinnäytetyöstäni, joka sisälsi myös haastattelulupaosion. Laitoin vaihtoehdoksi myös haastattelusta kieltäytymisen, koska ajattelin saavani näin kaikki laput takaisin. Vein nämä laput viidelle tyttöryhmässä olleelle tytölle heidän koululleen ja kerroin yhden välitunnin ajan heille opinnäytetyöstäni sekä haastattelusta. Mennessäni hakemaan lappuja, niitä ei kuitenkaan ollut palautunut yhtään. Laitoin tytöille tekstiviestillä muistutuksia lappujen palautuksista ja lopulta sain takaisin kolme lappua, joista kaksi olivat myönteisiä haastattelulle.

Koska sain haastateltua vain kahta tyttöryhmän tyttöä, tein myös yhden asiantuntija-haastattelun, jossa haastattelin kevään tyttöryhmän reissussa mukanamme ollutta nuoriso-ohjaaja Antti Nevonmaata. Tarkoituksenani oli haastatella myös koulun asiantuntijana kasvatusohjaaja Päivi Jääskeläistä. Valitettavasti kasvatusohjaaja Jääskeläinen ei ehtinyt vastata haastattelukysymyksiini. Asiantuntijahaastattelun kautta sain laajennettua sekä monipuolistettua haastatteluaineistoa. Lisäksi aineistossa on mukana myös omia kokemuksiani tyttöryhmän ohjaajuudesta.

Haastattelin nuoriso-ohjaaja Nevonmaata teemahaastattelumenetelmällä. Tällöin haastattelun teema ja aihepiirit on mietitty valmiiksi, mutta niiden tarkka järjestys puuttuu. Haastattelijalla on selkeä kuva haastattelun aikana läpikäytävistä asioista, mutta ei tarkkoja kysymyksiä. Ideana on muodostaa haastattelutilanteesta mahdollisimman keskustelunomainen tapahtuma, jossa voi tarvittaessa korostaa tai nostaa esille tiettyjä asioita. (mt., 86.) Tein haastatteluni Nevonmaalle hänen työpäivänsä aikana nuorisotalolla. Ennen haastattelua kerroin hänelle kevään pienryhmän toiminnasta ja keskustelimme ryhmästä ja sen tavoitteista. Haastattelun aikana kävimme läpi nuorisotyötä, pienryhmätoimintaa sekä koulun kanssa tehtävää yhteistyötä. Haastattelu kesti noin 20 minuuttia.

Haastattelin ryhmässä toimineita tyttöjä teemahaastattelun sekä puolistrukturoidun haastattelun sekoituksella. Eskolan ym. (2008, 86) mukaan puolistrukturoidussa haastattelussa kaikille haastateltaville esitetään samat kysymykset, joihin he voivat vastata omin sanoin, ilman valmiita vastausvaihtoehtoja. Valmistelin tyttöjen haastattelua varten listan alustavista kysymyksistä, mutta en päättänyt niiden järjestystä etukäteen. Testasin alustavat tyttöjen haastattelun kysymykset koehenkilöllä, jotta ne eivät olisi liian vaikeaselkoisia. Koehenkilöni oli haastateltavia tyttöjä kaksi vuotta nuorempi tyttö, koska halusin varmistaa kysymysten selkeyden.

Haastattelin pienryhmän tytöt yksilöhaastatteluina yhden koulupäivän aikana heidän koulullaan. Varasin haastattelut peräkkäisille välitunneille, mutta ne jatkuivat hieman myös seuraavalle oppitunnille. Haastatteluiden kesto vaihteli 12 minuutista 15 minuuttiin. Aloitin keskustelut juttelemalla erilaisista asioista ja samalla esittelin sanelulaitteen. Tämän jälkeen siirryimme itse haastatteluun. Haastatteluiden jälkeen jutelimme vielä hetken itse haastattelusta; miltä se tuntui, sekä myös muista asioista.

Koska osat haastateltavista olivat vielä alaikäisiä, halusin erityisesti kiinnittää huomiota heidän haastattelemistapaan. Pyrin noudattamaan haastatteluissa seuraavia menettelytapoja: Alasuutarin (2005, 146-163) mukaan lapsia haastateltaessa tulee aina pyytää lupa hänen huoltajaltansa. Lapselle tulee kertoa tarpeeksi tutkimuksesta sekä luoda turvallinen ilmapiiri, jossa lapsi voi puhua luottamuksellisesti. Haastattelijan tulee muodostaa kysymykset niin, että myös lapsi ymmärtää ne. Aikuisen tulisi myös kiinnittää huomiota hänen ja lapsen väliseen valta-asemaan, joka toisaalta tuo aikuiselle haastatteluun hyödyllistä auktoriteettia, mutta voi myös vaikuttaa lapsen vastauksiin. Tällöin haastattelu voi edetä opettaja-oppilas -tilanteeseen, jossa lapsi vastaa aikuisen odottamalla tavalla. Tunteiden ilmaisu voi olla haastateltavalle lapselle vaikeaa, joten haastattelijaa voi helpottaa tilannetta antamalla selkeitä tunnevaihtoehtoja tai kysymällä esimerkiksi hauskinda muistoa. Vaikka nämä ohjeet käsittelevät lapsen haastattelua, ovat ne hyödynnettävissä kaikenikäisten haastatteluissa.

Tutkimusaineistoni ei ole määrältään suuri, mutta Eskolan ym. (2008, 61-62) mukaan laadullisessa tutkimuksessa tutkimusaineistolle ei ole annettu tarkkaa kokomääritelmää. Tilastollisten yleistysten sijaan tarkoituksena on tarkkailla tiettyä ilmiötä ja tukea sitä juuri sille sopivan kokoisella aineistolla. Tutkimusaineisto on usein pienempi kuin esimerkiksi kvantitatiivisissa tutkimuksissa. Aineiston koko on kuitenkin harvoin suoraan verrannollinen tutkimuksen onnistumiseen.

4.4 Tutkimusaineiston analysointi

Analysoin tutkimustuloksiani nostamalla ensin esiin tutkimuksen kannalta oleellisia asioita. Tässä osuudessa hyödynnän analysointimenetelmistä teemoittelua. Siinä aineistosta tuodaan esille tutkimus selventäviä asioita. Nämä asiat tuodaan usein esille sitaattikokoelmina, joiden avulla voidaan perustella tutkijan tekemää tulkintaa, kuvata esimerkillisesti aineistoa, pelkistää tiivistettyjä tekstejä sekä elävöittää niitä. Jotta teemoittelu täyttää sille asetetut odotukset, tulee siinä hyödyntää teorian ja kokemusten välistä vuoropuhelua. (Eskola ym., 174-175.)

Teemoittelen haastatteluiden vastaukset sekä omat kokemukseni tutkimuskysymyksen kannalta oleellisiin aihekokonaisuuksiin. Käytän asiantuntijahaastattelun teemoit-

telemisessä suoria lainauksia. Tytöille tekemissäni haastatteluissani en käytä näitä. Syynä tähän ovat tyttöjen sanamäärältään lyhyet vastaukset sekä tyttöjen vähyys. Haluan työssäni huolehtia tyttöjen anonymiteetin säilymisestä. Tuon omat kokemukseni esille suorissa lainauksissa sekä normaalin tekstin lomassa.

Näiden toimenpiteiden jälkeen selvitän tutkimuskysymyksiäni sekä pohdin niiden ratkaisemista tutkimusaineiston avulla. Tässä vaiheessa peilaan teorialietoa haastatteluiden tuloksiin sekä omiin kokemuksiini. Niiden pohjalta teen johtopäätöksiä tutkimustuloksista.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Analysoin tutkimusaineistoni teemoittelemalla sen kolmeen eri aihekokonaisuuteen, jotka ovat toiminta, pienryhmän tuoma yhteisöllisyys sekä osallisuus. Nämä kokonaisuudet nousivat esille tutkimusaineistostani ja ne pitävät sisällään materiaalia haastatteluista sekä omista ohjaajakokemuksistani.

5.1 Nuorisotyön ja koulumaailman toiminnot

Määrittelin ensimmäisen aihekokonaisuuden toiminnaksi, koska tutkimusaineistosta nousi esille paljon juuri toiminta-sanaan liittyviä asioita. Toiminnot liittyivät sekä pienryhmän että nuorisotyön ja koulun välisiin toimintoihin.

Huomasin kevään ohjaukseni aikana pienryhmän olleen tarkoituksen mukaista toimintaa. Myös Niemistön (2002, 34) mukaan ryhmän perustamiselle on aina olemassa jokin tarkoitus. Tämän tarkoituksen pohjalta valitaan ryhmän tavoitteet. Keväisen tyttöryhmän tarkoituksena oli vahvistaa tyttöjä sosiaalisesti, kasvattamalla heidän osallisuuden tunnettaan. Toiminnan tavoitteena oli saada aikaan ryhmä, jonka toiminta lähtisi sen jäsenistä ja heidän tarpeistaan sekä kiinnostuksenkohteistaan.

Haastatteluiden perusteella toinen tytöistä nimesi tärkeimmäksi pienryhmän tavoitteeksi uusien kavereiden saamisen. Hänen mukaansa saavutimme kevään aikana tämän tavoitteen. Toinen haastateltavista nimesi hetken pohdintojen jälkeen ryhmän tavoitteeksi yhteisen reissun järjestämisen. Pääsimme kevään aikana myös tähän tavoitteeseen. Nuoriso-ohjaaja Nevonmaan (2011) mukaan pienryhmätoiminnan tavoitteet nuorisotaloilla muodostuvat usein näin:

+Syrjäytymisvaarassa olevia nuoria yritetään sopeuttaa ja ryhmäyttää keskenään. Sit käytetään sosiaalisen vahvistamisen malleja ja keinoja, että pääsee takaisin esimerkiksi koulupolulle. Tehdään retkiä, harrastustoimintaa yritetään etsiä, se on aika tärkeä. Että löytys omasta vapaa-ajasta se mukava toiminta. Sit kaverit sitä myöten jne.. Hyvin laaja-alainen kysymys.+

Pienryhmässä tehdyt asiat olivat tytöistä pääsääntöisin mukavia. Molemmat heistä nimesivät mukavimmaksi kokemukseksi kevään lopussa tehdyn Kuopion reissun. Toinen tytöistä piti kaikista kevään toiminnoista, kun taas toinen ei kokenut bänditoimintaa kovin mieluiseksi asiaksi. Uusia kokemuksia tytöille olivat ilman vanhempia tehty reissu, nuorisotoimen bändiohjaajan ohjaama musiikkikerta sekä nuorisotalon pienryhmässä käyminen. Kumpikaan tytöistä ei ollut vierailut nuorisotalolla montaa kertaa ennen kevään ryhmää.

Pienryhmän toiminnassa oli mukana myös Pataluodon yläkoulu, joka etsi sopivia tyttöjä ryhmään. Nuorisotyö kaipasi koulun kanssa tehtävää yhteistyötä vielä nykyistä enemmän. Tämä kävi selväksi nuoriso-ohjaaja Nevonmaan (2011) toiveista kouluyhteistyötä kohtaan:

+Se, että saatat oma jalkamme kouluun, nuorten näkyville. Voitas kulkee koulussa vapaasti, oltas mukana erilaisissa retkissä ja toiminnoissa koulun kanssa yhdessä. Koulu vois olla meihin aina yhteydessä.+

Koululta ja nuorisotalolta löytyi myös hyviä kokemuksia yhteisistä tehtävistä. Näistä esimerkeiksi nuoriso-ohjaaja Nevonmaa nosti uusien seiskaluokkalaisten ryhmäytyk-

set, kirjaston koulun ja nuorisotyön yhteiset palaverit sekä tarvittaessa tehtävät vierailut oppilashuoltoryhmään. Lisäksi hän muistutti haastattelussaan vielä seuraavaa:

+Hyviä malleja löytyy ympäri Joensuuta siitä, miten nuorisotalo on mukana koulun yhteistyössä, eli oppilashuoltoryhmät, vanhempainillat ja retket. Jos koulu järjestää jonkun esim. kalastusretken, niin nuoriso-ohjaaja lähtee mukaan sinne ja nuorisotoimelta voi tulla tavaraa ja autoa. Luokkaretket jos koululta ei löydy tarpeeksi opettajia, niin nuorisotoimelta voi löytyä ohjaaja mukaan.+(Nevonmaa 2011.)

5.2 Pienryhmän tuoma yhteisöllisyys

Valitsin pienryhmän tuoman yhteisöllisyyden teemoittelun yhdeksi aihekokonaisuudeksi, koska siihen liittyvät asiat tulivat useasti esille tutkimusaineistostani. Tämä yhteisöllisyys piti sisällään kaverit ja ystävät sekä ryhmän sisällä koetun yhteisöllisyyden.

Haastatteluiden perusteella molemmat tytöistä saivat ryhmästä uusia kavereita. Toinen tytöistä oli ollut näiden uusien kavereiden kanssa tekemisissä myös ryhmän toiminnan loputtua, mutta toinen heistä kertoi viettäneensä uusien kavereiden kanssa aikaa lähinnä koulussa. Molempien tyttöjen mielestä ryhmä oli kuitenkin mukava ja sen jäsenenä oleminen oli helppoa. Tytöt kertoivat saaneensa olla ryhmässä omia itseään. Nuoriso-ohjaaja Nevonmaa koki uusien kavereiden saamisen olevan yksi pienryhmän tärkeimpiä tavoitteita. Hän toivoi pienryhmän vaikuttaneen tyttöihin seuraavanlaisesti:

+Toivon mukaan ryhmästä muodostui edes muutamia ystäviä ja tuttavlia ja ne pystyis sitten vahvistamaan toinen toisiansa joka asiassa, niin koulussa kuin vapaa-ajallakin ja kotona jos menee huonosti, niin siinäkin pystyy olemaan tukena. Kaverin tukena, mitä nyt kuuluu parhaan kaverin toimintaan. Sitähän sitä haetaan, että semmoinen löytyy eikä jäädä yksin minnekään nurkkaan mököttämään ja suremaan.+(Nevonmaa 2011.)

Muistelen kevään ohjauskokemuksiani projektiraporttini avulla. Seuraava lainaus kuvaa kokemuksiani pienryhmän vaikutuksista itseeni, mutta ennen kaikkea ryhmässä olleisiin tyttöihin:

+Sain itselleni todella paljon eri ryhmän kehitysvaiheista, mutta eniten sain kuitenkin niistä normaaliin keskusteluun sijoitetuista kommenteista siitä, kuinka ryhmämme on ollut mukava ja on ollut tosi kivaa. Mieltäni lämmittää myös ajatus siitä, että onnistuimme yhdessä tyttöjen kanssa oikeasti luomaan sellaisen yhteisön, jossa kaikilla oli hyvä olla ja kaikki olivat toistensa kavereita.+(Jurvanen 2011.)

5.3 Osallisuus pienryhmätoiminnan seurauksena

Osallisuus teemana oli nähtävissä tutkimusaineistosta. Se nousi esille nuorten vaikuttamismahdollisuuksista pienryhmätoiminnassa. Osallisuus oli havaittavissa nuorten toiveista nuorisotalon työntekijöitä kohtaan, eli kuinka nuoret toivoivat nuoriso-ohjaajien osallistavan heitä. Lisäksi tutkimusaineistosta löytyy viittaus pienryhmän vaikutuksista nuorten koulunkäyntiin, eli lisäsikö pienryhmän toiminta nuorten osallisuutta myös koulussa.

Tyttöjen näkökulmasta ryhmässä annettiin heille mahdollisuus vaikuttaa ryhmän kehittymiseen sen nimen, sääntöjen ja toiminnan osilta. Haastatteluiden perusteella molemmat tytöistä saivat vaikuttaa ryhmän toimintaan tarpeeksi, eikä keväältä jäänyt pois mitään tärkeää tekemistä. He kokivat ryhmän olleen sellainen, jossa jokainen sai kertoa omat mielipiteensä asioista ja niitä myös kuunneltiin. Projektiraportistani löytyi kohta, jossa olen itse ryhmän ohjaajana ajatellut näin:

+Ymmärsin tyttöjen puheesta, että jokainen heistä oli päässyt vaikuttamaan ryhmän sisältöön ja sen muodostumiseen omalla panoksellaan. Huolimatta muutaman tytön palautteista löytyneistä hieman tylsistä kerroista, olisivat he olleet halukkaita tulemaan ryhmään taas ensi syksynä samojen tyttöjen ja saman ohjaajan kanssa.+(Jurvanen 2011.)

Kysyin pienryhmässä toimineilta tytöiltä, millaista käyttäytymistä he toivoisivat aikuisilta. Aikuisen esimerkiksi otin, kevään pienryhmätoimintaan liittyen, nuorisotalolla työskentelevän aikuisen. Toinen haastateltavista tytöistä toivoi saavansa olla nuorisotalolla käydessään rauhassa, ilman aikuisten oma-aloitteista vuorovaikutuksellista kontaktia. Hän myös otti mieluummin itse kontaktia aikuisiin, mikäli tarvitsi esimerkiksi tietoa jostain asiasta. Toinen haastattelun tytöistä toivoi nuorisotalolla työskentelevän aikuisen ottavan häneen kontaktia ja esittelevän hänelle talon toimintaa. Molemmat tytöistä kokivat saaneensa tarpeeksi ohjausta pienryhmän aikana.

Haastattelussa selvitin ryhmän tytöiltä pienryhmätoiminnan vaikutusta heidän koulunkäyntiinsä. Kumpikaan tytöistä ei kokenut ryhmän toiminnan vaikuttaneen heidän opiskeluunsa millään lailla. Ryhmän toiminta ei lisännyt eikä myöskään vähentänyt heidän koulussa käyntiään. Se ei myöskään vaikuttanut heidän kouluarvosanoihinsa. Tytöille tekemän haastatteluni perusteella ainoa yhtenäisyys koulun ja nuorisotalon välillä oli pienryhmän aloitusaika, joka oli heti koulun jälkeen. Ryhmän aloitusaika lisäsi toisen tytön mielestä ryhmässä käynnin mielekkyyttä.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkastelin tutkimusaineistoani, eli teemoiteltuja haastatteluja sekä omia kokemuksiani tutkimuskysymyksien kautta. Tässä osiossa pyrin löytämään vastaukset tutkimuksen alussa asettamiin tutkimuskysymyksiini. Aloitin vastauksien etsimisen tutkimuskysymyksistä, koska ne mielestäni loivat hyvän pohjan pienryhmätoiminnan merkityksellisyydelle.

6.1 Kuinka pienryhmätoiminta ja sen tuoma vertaistuki tukivat nuoren kasvua ja kehitystä?

Tarkastelin pienryhmätoiminnan vaikutuksia nuoren kasvuun ja kehitykseen nuoruuden kehitystehtävien, nuorisolain, nuorisotyön määrittelyn sekä pienryhmätoiminnan

perusteiden kautta. Ryhmän toiminta on voinut tukea nuoria myös muilla keinoin, mutta selkeyden vuoksi rajasin tarkasteluni näihin käsitteisiin.

Jokaisesta edellä läpikäydyistä tutkimusaineistoista löytyi viittaus pienryhmästä saatuihin kavereihin sekä niiden merkitykseen. Omien kavereiden saaminen on Havighurstin (Nurmi 2006, 259) mukaan yksi nuoruuden kahdeksasta kehitystehtävästä. Jan Erik Nurmen (Aaltonen ym. 2003, 82) mukaan kehityshaasteen edessä oleva nuori voi joko epäonnistua tai onnistua haasteessa. Suorituksen tulos vaikuttaa nuoren itsetunnon, elämänhallinnan sekä minäkuvan kehittymiseen. Koska molemmat vastanneista tytöistä saivat ryhmästä uusia kavereita, voidaan pienryhmätoiminnan todeta vaikuttaneen osaltaan myönteisesti haastateltujen tyttöjen itsetunnon, elämänhallinnan ja minäkuvan kehittymiseen.

Toinen Havighurstin nuoruuden kahdeksasta kehitystehtävästä on tunnepohjaisen itsenäisyyden saavuttaminen omista vanhemmista (Nurmi 2006, 259). Tätä kehitystehtävää tuki mielestäni Kuopion reissu. Kumpikaan tytöistä ei ollut matkustanut ja yöpynyt ilman vanhempiaan ennen reissua. Matka oli heille mukava keino saavuttaa tunnepohjaista itsenäisyyttä omiin vanhempiinsa nähden. Toki matka tuki myös konkreettista fyysisen etäisyyden tuomaa itsenäisyyttä, mutta uskoisin matkan aikana tehtyjen itsenäisten päätösten sekä jo pelkästään ryhmässä tekemisen tukeneen heidän itsenäistymistään myös tunnetasolla.

Pienryhmätoiminta oli myös nuorisolain mukaista toimintaa, koska nuorisolain (Nuorisolaki 2011) mukaan nuorisotyö on nuoren itsenäistymisen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen kasvun tukemista. Erityisesti keväällä tehty matka tuki nuorten itsenäistymistä edellisessä kappaleessa mainituin keinoin. Ryhmä tuki nuorten kasvua aktiivisiksi kansalaisiksi antamalla heille mahdollisuuden päättää ryhmän asioista. Ryhmän tarkoituksena oli näyttää nuorille, että osallistumalla asioiden päättämiseen, he voivat saada aikaiseksi jotain itselleen mukavaa esimerkiksi matkan. Ryhmän toiminta oli nuorisolain mukaista myös nuorille tarjottavan kuulemismahdollisuuden järjestämisen osalta (mt.). Kuulemisen lisäksi heillä oli myös mahdollisuus vaikuttaa aivan konkreettisesti ja tehdä ryhmästä heidän näköisensä. Nuorisotyön sosialisatiofunktiolla pyritään saamaan nuori mukaan lähiyhteisöön, yhteiskuntaan ja kulttuuriin (Nieminen 2007, 23). Nämä asiat liittyvät mielestäni juuri aktiiviseen

kansalaisuuteen, joten yllämainituilla keinoilla pienryhmä toteutti myös nuorisotyön sosialisatio-funktion toteutumista.

Pienryhmätoiminnallamme oli tavoitteita, jotka haastatteluiden sekä oman kokemuksen mukaan saavutimme kevään aikana. Niemisen (2007, 32) mukaan nuorisotyössä onnistunut työntulos on usein juuri toiminnalle asetettujen selkeiden tavoitteiden ansiota. Onnistuimme myös tavoitteessamme järjestää pienryhmätoiminta sellaiseksi, että se täyttää myös Lallukan ym. (2009, 18, 26) määritelmät pienryhmätoiminnasta. Pienryhmätoiminnassa on tärkeää tarjota nuorille sellainen ryhmä, jossa sen jäsenille tarjoutuu tilaisuuksia tulla huomioduksi sekä ohjaajan että toisten ryhmäläisten osilta. Yhdessä tekemisellä pyritään kasvattamaan nuorten sosiaalisia taitoja, jotka vaikuttavat osaltansa myös edellä mainittujen minäkuvan, itsetunnon ja elämänhallinnan tunteen vahvistumiseen. Haastateltujen tyttöjen mukaan he saivat tarpeeksi huomiota sekä tukea ryhmän ohjaajalta. He saivat myös kertoa asioitaan ja mielipiteitään ilman muiden ryhmäläisten tai ohjaajan negatiivista suhtautumista.

Näin ollen pienryhmätoiminnalla tuettiin näiden kahden tytön nuoruuden kehitystehtävien onnistumista kavereiden saannin sekä tunnepohjaisen itsenäisyyden saavuttamisen osilta. Näiden lisäksi nuorten minäkuvaa, itsetuntoa ja elämänhallinnan tunnetta kasvatettiin myös tarjoamalla nuorille sellainen ryhmä, jossa he saavat olla vapaasti omia itseään ja kertoa asioitaan sekä mielipiteitään. Ryhmän toiminta tuki nuoria myös nuorisolain mukaisesti kannustamalla heitä aktiiviseen kansalaisuuteen. Kahden kehitystehtävän onnistuminen sekä muut kasvun tukemisen muodot auttavat osaltansa nuoria kasvamaan tasapainoisiksi aikuisiksi.

6.2 Kuinka nuorisotyöllä ja sen pienryhmätoiminnalla voitaisiin tukea koulun kasvatustehtäviä?

Tähän tutkimuskysymykseeni hain ratkaisua vertailemalla perusopetuslain ja Opetushallituksen määrittelemiä koulun kasvatuksellisia tehtäviä nuorisotyön pienryhmätoiminnalla saavutettuihin asioihin. Tämän jälkeen pohdin, kuinka nuorisotyötä ja koulun yhteistyötä voitaisiin saada vielä lähemmäksi.

Vertaillessani edellä mainittujen tahojen määrittelemää perusopetusta ja pienryhmän toimintaa huomaan niissä yllättävän yhtenäisyyden. Opetushallitus on rakentanut perusopetuksen hyvin samanlaiselle arvopohjalle kuin sosiokulttuurinen innostaminen. Molemmissa tärkeimmiksi arvoiksi on nostettu mm. demokratia ja tasa-arvo. (Opetushallitus 2011,5; Kurki 2005, 11-14.) Tämän vuoksi sosiokulttuuriselle innostamiselle rakennettu pienryhmän toiminta tuki samalla myös opetushallituksen määrittelemää perusopetusta.

Pienryhmässä tyttöjen haastatteluiden sekä omien ohjaajakokemusteni perusteella, ryhmän jäsenet saivat vaikuttaa ryhmän toimintaan haluamansa verran. Kevään toimintojen aikana ryhmä saavutti myös yhteisöllisyyden tunteen, jossa tutkimusaineiston perusteella sen jäsenet saivat olla omia itseään ja heillä oli hyvä olla ryhmässä. Seuratessani tyttöjen toimintaa Kuopiossa huomasin heidän huolehtivan hyvin toisistaan eikä kukaan jäänyt yhteisten toimintojen ulkopuolelle. Pienryhmätoiminnalla onnistuttiin kasvattamaan tyttöjen inhimillisyyttä sekä eettistä vastuunottoa, jotka ovat perusopetuslain (Perusopetuslaki 2011) mukaan myös perusopetuksen tavoitteita. Itsetunnon kehittyminen ja yhteisöllisyyden tunteen saavuttaminen ovat Opetushallituksen (2011, 5-6) perusopetukselle asettamia tavoitteita.

Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaan koulujen oppilashuollossa tulee hyödyntää moniammatillista yhteistyötä (Peda.net 2011). Nuoriso-ohjaaja Nevonmaan haastattelusta voin päätellä, että nuorisotyö tekisi mielellään yhteistyötä koulujen kanssa. Jotta yhteistyö olisi mahdollista ja sujuvaa, täytyisi nuorisotyön kuitenkin ensin päästä mukaan koulujen toimintaan. Haastattelun mukaan nuorisotyö oli tarvittaessa mukana koulun oppilashuoltoryhmässä. Tämän lisäksi Nevonmaalla oli hyviä ehdotuksia uusista yhteistyön muodoista.

Vertailtuani pienryhmätoiminnan saavutettuja asioita Opetushallituksen, perusopetuslain sekä perusopetuksen opetussuunnitelman asettamiin perusopetuksen määräyksiin ja tavoitteisiin, huomaan niistä löytyvän yhtenäisyyksiä. Pienryhmätoiminnassa sekä perusopetuksen opetussuunnitelmassa (mt.) painotettiin moniammatillisuuden hyödyntämistä. Opetushallitus (2011, 5-6) ja perusopetuslaki (Perusopetuslaki 2011) painottivat nuorten yhteisöllisyyden, inhimillisyyden, vastuuntunnon sekä itsetun-

non kehittymisen tukemista. Pienryhmätoiminnalla pyrittiin myös näiden asioiden kehittymiseen.

6.3 Mikä merkitys pienryhmätoiminnasta oli tytöille?

Tämä kysymys muodostui eräänlaiseksi tutkimukseni tukipylvääksi, jonka varaan rakensin tutkimukseni. Yllä olevaan kysymykseen voi saada erilaisia vastauksia, riippuen vastaajatahosta. Tässä tapauksessa hain kysymykseen vastausta ryhmässä toimineilta tytöiltä, reissussa mukana olleelta nuoriso-ohjaajalta, alatutkimusongelmien vastauksista sekä omista ohjauskokemuksistani.

Tytöt saivat ryhmästä uusia kokemuksia, joita olivat esimerkiksi Kuopion reissu ja osille jo pelkästään nuorisotalolla käyminen. Pienryhmä toimi tytöille helppona tutustumisena nuorisotaloon ja sen toimintaan. Ryhmän toiminnan loputtua muutama tyttö oli oma-aloitteisesti käynyt nuorisotalolla. Uusien asioiden lisäksi keväällä tehty kirjastoon tutustumiskerta vaikutti tyttöihin positiivisesti. Toinen tytöistä kertoi lukeneensa paljon kirjastovirkailijan vinkkaamia kirjoja, kun taas toinen kertoi käyneensä kevään ansioista useammin kirjastossa. Jotain hyvää kevään ryhmästä kertoi myös se, että molemmat tytöt olisivat olleet halukkaita jatkamaan pienryhmässä käymistä. Tähän heidän mielestensä vaikuttivat uudet kaverit, hyvä ryhmähenki sekä ryhmässä tehdyt asiat.

Haastattelutulosten perusteella pienryhmätoiminnalla ei vaikutettu ryhmän jäsenten koulunkäyntiin. Ryhmän toiminta ei parantanut heidän koulutyöskentelyään, mutta toisaalta ryhmässä käyminen ei myöskään huonontanut sitä. Toisaalta molemmat haastateltavista tytöistä olivat joka ryhmän tapaamiskerralla mukana ja heidän koulutyöskentelyssään ei ainakaan heidän itsensä mielestä ollut ongelmia. Ryhmän ohjaajana en myöskään huomannut sellaisia asioita, jotka viittaisivat ongelmiin koulunkäynnissä.

Nuoriso-ohjaaja Nevonmaa toivoi ryhmän tuoneen tytöille uusia kavereita. Nämä kaverit voisivat tukea nuorta tarvittaessa sekä vain olla hänen kanssaan. Nevonmaa oli ryhmämme mukana vain Kuopion reissulla, mutta sen pohjalta muistan hänen kehu-

neen ryhmätoimintaa. Hänen mielestään tytöt huolehtivat toisistaan sekä pitivät hauskaa matkan aikana.

Nuoruuden kehitystehtäviin peilaten pienryhmätoiminnalla tuettiin tyttöjen minäkuvan, itsetunnon ja elämänhallinnan tunteen kehittymistä. Heitä kannustettiin myös kertomaan mielipiteitään sekä ehdotuksiaan ryhmän toiminnasta. Tällaisella toiminnalla tavoiteltiin aktiivisen kansalaisuuden heräämistä tytöissä. Nämä asiat tukevat nuoria kasvamaan tasapainoisiksi aikuisiksi.

Pohdin omia ohjaajakokemuksiani ja päällimmäisenä itselleni jäi mieleen tyttöjen osallistuminen päätöstenttekoon sekä ryhmän *»rakentamiseen«*. Yhdessä tehdystä ryhmästä syntyi hienoja kokemuksia, jotka huipentuivat kevään lopuksi tehtyyn Kuopion reissuun. Reissu oli tyttöjen lisäksi myös itselleni ohjaajana hieno osoitus siitä, kuinka yhdessä tekemällä voidaan saavuttaa hienoja asioita.

Pienryhmätoiminnasta ja sen merkityksistä on tehty useita tutkimuksia, joista parhaiten opinnäytetyöhöni liittyi pro gradu-tutkielma pienryhmästä nuorten kasvuympäristönä. Tässä tutkielmassa perehdyttiin selvittämään pienryhmätoiminnan merkityksellisyyteen nuorten näkökulmasta ja sosiaalipedagogiikan kannalta. Tutkimukseen osallistui kuusi 14-16-vuotiasta nuorta, joiden joukossa oli sekä tyttöjä että poikia. Tulosten perusteella pienryhmätointa merkitsi nuorille sosiaalisten suhteiden ja yhdessä tekemisen mahdollisuutta. Tarkemmin sanottuna ryhmän toiminta merkitsi heille *»toiminnallisia elämyksiä, arkista yhdessä oloa, hyvää yhteishenkeä, toimivaa ohjaajadialogia sekä yksilön kasvua«* (Tallgren 2008.)

Kyseinen tutkimus oli hyvin lähellä opinnäytetyötäni, koska molemmissa haastateltiin pienryhmässä toimineita nuoria heidän kokemuksiansa ryhmän toiminnasta. Tämän tutkimuksen (mt.) pienryhmän sekä oman pienryhmäni toiminta pohjautui sosiaalipedagogiikan menetelmiin. Uskon tämän vaikuttaneen samankaltaisiin tutkimustuloksiin. Sosiaalipedagogiikassa painotetaan yhteisöllisyyden merkitystä, joten tutkimuksen yhteisöllisyyden merkitykseen painottuva tulos ei ole mielestäni yllätys. Ryhmän toiminta merkitsi sekä pienryhmäni tytöille että tutkimuksen (mt.) vastaajille samanlaisia asioita, kuten mukavaa yhdessä olemista, uusien asioiden kokemista ja mielekästä tekemistä sekä hyvää yhteishenkeä.

Humanistisesta ammattikorkeakoulusta löytyi useita opinnäytetöitä pienryhmistä, mutta näistä tutkimustani lähimmäksi osui tutkimus poikien pienryhmän merkityksellisyydestä sen jäsenille. Opinnäytetyössä tutkittiin, mitkä tekijät vaikuttivat poikien ryhmän toimintaan sitoutumiseen, sekä millä toiminnan muodoilla oli pojille eniten merkitystä. Tutkimuksessa haastateltiin 12 poikaa, jotka olivat iältään 11-15-vuotiaita. Haastattelutulosten perusteella tärkeimmiksi asioiksi pienryhmätoiminnan kannalta muodostuivat mielekkään ja kehittävän toiminnan löytyminen sekä toimimisen oppiminen ja kehittäminen. (Sorsa 2010.)

Omassa työssäni tutkin enemmän pienryhmän merkitystä sen jäsenten, nuorisohjaajan, teorian tiedon sekä omien ohjaajakokemusteni perusteella. Näin ollen tutkimukset ovat samanlaisen päätehtävän jälkeen haarautuneet tarkastelemaan eri asioita. Tutkimusaineistoista voi kuitenkin havaita yhtenäisyyden uusien ja mielekkäiden asioiden merkityksen esille tuomisesta. Molemmista aineistoissa mainittiin uusien kokemusten ja mielekkäiden tekemisien tärkeys. Sorsan (2010) tutkimuksessa pienryhmän jäsenet olivat poikia ja toiminta pohjautui pitkälti seikkailukasvatuksellisiin menetelmiin. Meidän ryhmän jäsenet olivat tyttöjä ja toiminta painottui sosiokulttuurisen innostamisen (Kurki 2005) menetelmiin. Riippumatta erilaisista ryhmän jäsenistöistä ja menetelmistä, molemmissa pienryhmissä uudet ja mielekkäät kokemukset nousivat tärkeille sijoille.

7 LOPUKSI

7.1 Tutkimuksen luotettavuus

Kvalitatiivista tutkimusta arvioidaan pohtimalla sen validiteettia sekä reliabiliteettia. Validiteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pätevyyttä ja yleistettävyyttä. Käytännössä se on arvio siitä, kuinka hyvin tutkimuksen tuloksilla vastattiin tutkimusongelmiin ja, onko tutkimuksen tulos yleistettävissä myös sitä ympäröivässä todellisuudessa. Validiteettikysymykset muodostuvat mm. tutkimuksen teoreettisten, empiiristen ja metodologis-

ten perusteiden yhteensopivuudesta, tutkimusasetelman arvioinnista, triangulaatiosta sekä tutkimustulosten yleistettävyydestä tutkimuksen ulkopuolelle. (Pyörälä 2002.)

Tutkimukseni teoreettiset perusteet muodostuivat erilaisista lähdemateriaaleista, jotka antoivat työlleni teoreettisen pohjan. Empiiriset perusteet muodostuivat tutkimusaineistostani, johon kuului kahden pienryhmässä toimineen tytön haastattelu, yksi asiantuntijahaastattelu sekä oma kokemukseni pienryhmän ohjauksesta. Metodologiset perusteet syntyivät tutkimuksessani käytetyistä menetelmistä, joita esimerkiksi olivat erilaiset haastattelumenetelmät ja aineiston analyysimenetelmä. Tutkimukseni rakentui näistä perusteista ja mielestäni sain yhdistettyä ne yhteen. Koen perusteiden kietoutuneen yhteen niin, että jokaisesta osiosta huomaa myös muiden osioiden olemassaolon. Hyödynsin työn teoreettisia perusteita myös tutkimusaineiston analysoinnissa sekä johtopäätösten tekemisessä. Tutkimukseni menetelmät mahdollistivat juuri tämän teoriapohjan ja aineiston käytön.

Tutkimusasetelman arvioinnin kannalta tutkimukseni oli hyvin hedelmällinen. Tutkimukseeni sisältyi monia ongelmakohtia sekä niistä johtuvia tutkimusasetelmien uudelleen organisointia. Tutkimuksen alussa tarkoitukseni oli haastatella pienryhmässä toimineita kuutta tyttöä heidän kokemuksistaan kevään pienryhmätoiminnan osalta. Rakensin tutkimukseni asettelut ja lähtökohdat edellä mainitulle ajatukselle. Pienryhmän tytöistä haastatteluun suostui kuitenkin vain kaksi henkilöä. Pohdin tyttöjen syitä haastatteluista kieltäytymiselle, mutta en tiedä oikeita vastauksia. Olisin uskonut mukavan yhteisen keväämmme tehneen heidät suostuvaiseksi haastatteluihin. Toisaalta en tiedä, vaikuttivatko yhteiset kokemuksemme haastatteluista kieltäytymiseen. Ehkä tytöt ajattelivat minun kyselevän heiltä liian henkilökohtaisia kysymyksiä, koska olemme jo tuttuja toisillemme. Tutkimuslupalappu sisälsi myös haastattelun rungon, jossa oli tutkimuksen teeman mukaisia kysymyksiä. Näin ollen he ovat saaneet lukea haastattelun teemat jo etukäteen. En tiedä, olivatko nämä teemat heidän mielestään liian henkilökohtaisia. Yhtenä kieltäytymisen syynä on myös mahdollisesti voinut olla kaverin kieltäytyminen haastattelusta. Ehkä tytöt eivät ole halunneet osallistua haastatteluun, koska kaverikaan ei osallistunut.

Pienen haastattelumäärän vuoksi jouduin miettimään tutkimukseni metodologiset ratkaisut uudelleen. Päätin kerätä tutkimusaineistoni näiden kahden haastattelun li-

säksi kahdesta asiantuntijahaastattelusta, jotka tekisin pienryhmän toimintaa seuranneille nuoriso-ohjaajalle ja koulun kasvatusohjaajalle sekä omista pienryhmän ohjauskokemuksistani. Muutin tutkimustani uusien ratkaisujen mukaiseksi. Sain tehtyä nuoriso-ohjaajan haastattelun, mutta kasvatusohjaajan kanssa yhteistä haastatteluaikaa ei löytynyt. Lähetin hänelle haastattelukysymykset sähköpostitse ja hän lupasi yrittää ehtiä vastamaan niihin. En kuitenkaan saanut vastauksia kysymyksiini, joten minun piti miettiä tutkimukseni rakentaminen vielä kerran uudelleen. Tämän jälkeen kokosin tutkimusaineistoni kahdesta pienryhmän jäsenhaastattelusta, asiantuntijahaastattelusta sekä omista ohjauskokemuksistani.

Jos olisin saanut haastatella tutkimukseeni kuutta tyttöä, kertoisi sen tulos yhden konaisen pienryhmän näkemyksen asioista. Toisaalta silloin en olisi laajentanut aineiston keräämistä myös asiantuntijahaastatteluiden puolelle. Mielestäni asiantuntijahaastattelu tuo työlleni vakuuttavuutta sekä laajentaa nuorisotyön näkökulman pelkästä teoriasta myös empiiriselle tasolle. Tämä taas lisää mielestäni tutkimuksen eri perusteiden yhteen kietoutumista. Kasvatusohjaajan haastattelu olisi laajentanut koulun näkökulmaa tutkimuksessani ja lisännyt sen eri perusteiden yhteistyötä. Siinä vaiheessa tutkimukseni rakenne ontui kuitenkin hyvin paljon. En olisi ehkä lähtenyt muokkaamaan sitä näin radikaalisti, ellen olisi joutunut miettimään rakennetta uudelleen. Näin ollen tutkimukseni rakenne on mielestäni hyvä, mutta sen validiteetti ei ole aivan täydellinen.

Triangulaatiolla tarkoitetaan samansuuntaisten tutkimustulosten saamista eri aineistoilla, tutkijoilla, teoreettisilla lähtökohdilla ja eri menetelmillä (Pyörälä 2002). Tutkimukseni tulokset olivat hyvin samansuuntaisia kuin edellisessä luvussani käsittelemän Tallgrenin (2008) pro gradu -tutkielman. Näissä tutkimuksissa oli eri aineistot ja tutkijat. Teoreettiset lähtökohdat ja menetelmät olivat sosiaalipedagogiikan ja haastattelujen osilta samanlaiset. Tallgrenin pro gradu-tutkielmasta löytyvät yhtenäisyydet parantavat osaltansa tutkimukseni validiteettia.

Tutkimustulokset eivät ole mielestäni suurelta osin yleistettävissä tutkimusasetelman ulkopuolelle. Tallgrenin (2008) pro gradu -tutkielman osittaiset yhteneväiset tulokset kertovat joiden tutkimustulosten olevan riippumattomat erilaisista tekijöistä. Oma tutkimusaineistoni on kuitenkin niin pieni, ettei sen pohjalta voi mielestäni lähteä teke-

mään radikaaleja yleistyksiä. Uskon tutkimukseni tulosten olevan yleistettäviä Tallgrenin (mt.) samanlaisten tutkimustulosten kanssa. Nämä tulokset ovat todistettuja jo kahteen kertaan. Yksittäiset tutkimustulokset eivät mielestäni ole yleistettävissä.

Tutkimukseni validiteetti on mielestäni pätevyyden osalta hyvä. Mielestäni tutkimustuloksilla pystyttiin vastamaan tutkimusongelmiin. Tutkimukseni teoreettiset, empiiriset ja metodologiset perusteet sulautuivat mielestäni yhteen. Tutkimusasetelmani uudistui useaan kertaan tutkimukseni aikana, mutta tämä on mielestäni ominaista laadulliselle tutkimukselle. Toisaalta sain monta tilaisuutta pohtia asetelmaa uudestaan ja hioa sitä parempaan suuntaan. Koulun kasvatusohjaajan haastattelu olisi lisännyt tutkimukseni validiteettia, mutta sen saaminen tähän tutkimukseen ei ollut mahdollista. Yleistettävyyden osalta tutkimukseni on mielestäni kohtalainen. Tallgrenin (2008) pro gradu -tutkielman samansuuntaiset tulokset lisäävät osaltaan tutkimukseni yleistettävyyttä, mutta pieni tutkimusaineisto vähentää sitä.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimusaineiston käsittelyn ja analyysin arvioitavuutta sekä uskottavuutta. Se on arvio tutkimusprosessin kulusta, erityisesti empiirisen aineiston työvaiheiden kulusta. Reliabiliteettikysymyksiä ovat tutkimuksen arvioitavuus, uskottavuus sekä toistettavuus. (Pyörälä 2002.)

Tutkimuksen arvioitavuus muodostuu lukijalle tarjotusta mahdollisuudesta seurata tutkijan päättelyä ja kritisoida sitä (mt.). Kuvaan tutkimukseni kulkua 4 Tutkimuksen toteutus -luvussa. Tässä osiossa lukijalle selviää, kuinka toteutin tutkimukseni. Tutkimuksen rakenteen muutoksista kerron tarkemmin tämän luvun alkupuolella pohiessani tutkimukseni validiteettia. Lukija saa mielestäni melko kattavan käsityksen tutkimusprosessini etenemisestä lukiessaan tutkimustani. Luettuaan työni hän voi kritisoida sitä parhaaksi katsomallaan tavalla.

Tutkimuksen uskottavuus tarkoittaa sitä, että tutkimusraportissa kerrotuilla tavoilla päädytään oikeasti tutkimuksessa esitettyihin tuloksiin (mt.). Tutkimukseni uskottavuus on mielestäni hyvä, koska olen päässyt edellä mainittuihin tutkimustuloksiin kertomillani tutkimuksen teoreettisilla, empiirisillä ja metodologisilla ratkaisuilla. En yritä peitellä tutkimukseni aikana ilmenneitä ongelmia sekä pientä tutkimusaineistoani. Näiden ongelmien esille tuominen lisää mielestäni tutkimuksen uskottavuutta, koska

siinä on rehellisesti kerrottu kaikki asiat. Uskon myös vain harvojen tutkimusten olevan täysin ongelmattomia.

Tutkimuksen toistettavuudessa toinen tutkija päätyy tutkimuksen aineiston ja sääntöjen kanssa samanlaisiin tuloksiin (mt.). Tutkimuksen toistettavuutta on mielestäni hankala arvioida, koska yhtenä tutkimusaineistona ovat minun omakohtaiset kokemukseni pienryhmän ohjauksesta. Nämä kokemukset ovat henkilökohtaisia eikä niitä silloin mielestäni voi siirtää toisen ihmisen kokemuksiksi. Jos toinen tutkija toisi tutkimusaineistoon omat kokemuksensa, tutkimusaineisto voisi muuttua paljon. Mikäli tutkija pitäisi minun kokemukseni tutkimusaineistossa, eivät ne välttämättä merkitsisi hänelle samoja asioita. Tutkimusaineistosta voisi mahdollisesti jättää pois omat kokemukseni, jolloin uskoisin sen toistettavuuden olevan hyvää luokkaa. Silloin tutkimukseni ei kuitenkaan olisi minun tutkimukseni. Näin ollen tutkimukseni toistettavuus ei mielestäni ole suuri.

Yhdistäessäni eri reliabiliteettikysymysten tuloksen yhteen, voin todeta tutkimukseni reliabiliteetin olevan melko hyvän. Sen arvioitavuus ja uskottavuus ovat mielestäni hyviä, mutta pienen toistettavuuden vuoksi tutkimukseni reliabiliteetti ei ole täysin ehjä. Näin ollen tutkimukseni luotettavuus on pätevyyden validiteetin osalta hyvä, yleistettävyyden osalta kohtalainen sekä reliabiliteetin kohdalta melko hyvä. Tutkimukseni luotettavuus on siis näiden keskiarvon perusteella melko hyvä.

7.2 Tutkimuksen eettiset kysymykset

Laadullista tutkimusta tehdessäni yhdeksi tärkeäksi aiheeksi muodostuivat tutkimukseni eettiset kysymykset. Mielestäni kvalitatiivisella tutkimuksella päästään syventymään kvantitatiivista menetelmää paremmin tutkittavaan ilmiöön. Laadullista tutkimusta tehdään myös usein sellaisilla menetelmillä, jotka tulevat hyvin lähelle tutkimuksen kohderyhmää. Näin ollen tutkimuksen eettisyydestä huolehtiminen on mielestäni hyvin tärkeää.

Huolehdin tutkimuksen eettisyydestä pyytämällä alaikäisten haastateltavien vanhemmilta kirjalliset suostumukset heidän lastensa haastatteluille. Näin huolehdin sii-

tä, että vanhemmat ovat tietoisia lastensa asioista. Vanhempien lisäksi myös nuoret saivat itse vaikuttaa haastatteluihin suostumiseen, koska en halunnut kerätä tutkimusaineistoani väkisin. En paljasta tutkimuksessani haastateltujen tyttöjen henkilötietoja enkä sellaisia asioita, joista heidät voisi tunnistaa. Tutkimukseni lukijakunta voi tietää, keitä oppilaita pienryhmääni kuului, mutta haastatteluun päätyneitä tyttöjä ei voida haastatteluvastausten perusteella tunnistaa. Tutkimukseni tulosten esittämisosuudessa en käyttänyt suoria lainauksia tyttöjen haastatteluista, koska halusin tällä varmistaa haastateltujen tyttöjen anonymiteetin. Mikäli haastateltujen tyttöjen määrä olisi ollut isompi, olisin voinut nostaa aineistosta selkeitä esimerkkejä suorien lainausten muodossa.

Nauhoitin tyttöjen ja nuoriso-ohjaajan haastattelut nauhurilla. Siirsin haastattelut kokona tietokoneelleni ja tyhjensin sanelukoneen muistin. Näin halusin varmistaa sen, etteivät haastattelut päädy kenenkään muiden kuin minun käsiini. Analysoin haastattelut tietokoneellani ja säilytin ne tutkimuksen loppuun asti. Kun sain tutkimukseni valmiiksi, poistin haastattelut myös tietokoneeltani. Näin huolehdin tutkimusaineiston asianmukaisesta hävittämisestä.

7.3 Tutkimuksen herättämät kehittämisen kohdat

Tutkimukseni onnistui mielestäni varsin hyvin, huomioon ottaen sen useat muutosvaiheet. Jos nyt aloittaisin tutkimukseni teon, varaisin sille enemmän aikaa. Aikataulutin tutkimukseni tutkimussuunnitelmassani muuten hyvin, mutten ymmärtänyt varata ylimääräistä aikaa mahdollisille suurille muutoksille. Mikäli työni olisi toteutunut alkuperäisellä idealla, olisi aikataulu ollut sopiva. Useiden muutosten jälkeen työni valmistuu ajoissa, mutta sen tekemiseen ei jäänyt ylimääräistä aikaa. Mielestäni ideaalitalanne olisi tehdä tutkimusta niin, että sen voi antaa kasvaa rauhassa. Kun tutkimuksen voisi jättää sivuun muutamaksi viikoksi, sen voisi nähdä uudessa valossa. Tiiviissä tutkimustyöskentelyssä käy lopulta niin, että omalle tekstilleen tulee immuuniksi. Tekstistä ei enää havaitse sen puutteita tai mahdollisia korjaamisen kohtia. Tämän vuoksi luetutin työni erilaisilla ihmisillä.

Pienryhmätoiminnan merkityksellisyydestä sen jäsenille on tehty useita tutkimuksia, mutta aiheen liittäminen koulumaailmaan on vielä lastenkengissä. Mikäli työni olisi opintopisteiltään laajempi ja siihen käytettävä aika pitempi, perehtyisin mielelläni kouluyhteistyöhön vielä enemmän. Olisi mielenkiintoista tutkia eri koulujen ja nuorisotalojen välistä yhteistyötä. Tällaisen tutkimuksen tuloksista hyötyisivät mielestäni sekä koulut että nuorisotoimi. Tutkimukseen osallistuneet tahot voisivat tutustua toistensa yhteistyötapoihin ja poimia niistä itselleen hyödyllistä tietoa. Koska koulujen ja nuorisotalojen väliseen yhteistyöhön ei ole vielä selkeää mallia, sellaisen voisi luoda tutkimusten tuloksista. Parhaimmat työskentelytavat voisi yhdistää ja muodostaa niistä koulujen ja nuorisotalojen välisen yhteistyön toimintamallin. Mikäli koululla ja nuorisotalolla olisi jo entuudestaan hyvä toimintamalli, ei sitä välttämättä tarvitsisi muuttaa. Ideana olisi tuoda yksi selkeä toimintamalli kaikkien ulottuville, jolloin jokaisella taholla olisi mahdollisuus toteuttaa yhteistyötä. Ala- ja yläkouluilla voisi olla omat yhteistyömallinsa, koska nuorisotalon ohjaajat työskentelevät niiden kanssa eri tavoilla.

7.4 Lopetussanat

Tein opinnäytetyöni laadullisena tutkimuksena. Aloittaessani työskentelyä minulla olisi selkeä visio siitä, sen rakenteesta, tutkimusmenetelmistä sekä aineistosta. Työskentelyn aikana sain kuitenkin huomata laadullisen tutkimuksen synnyttävän itse itsensä. Aloitin työni rakentamalla sille teoreettisen tietoperustan. Tutkimuksen edessä tämä perusta kuitenkin muuttui ja haastatteluiden jälkeen huomasin haastattelutulosten kertovan työni tulevan rakenteen. Vasta teemoiteltuani tutkimusaineistoni, aloin hahmottamaan, mitä aineisto halusi minulle kertoa. Tämän oivalluksen jälkeen muutin tutkimustani hyvin radikaalisti, mutta mielestäni se muuttui paljon +puhtaampaan+suuntaan. Ymmärsin, että juuri tällainen tutkimuksestani pitäisi tulla.

Tutkimukseni avulla ei välttämättä ratkaista nuorisotyön ja koulujen välisen yhteistyön ongelmia, mutta se tuo taas yhden uuden näkökulman asioiden tarkasteluun. Tämän vuoksi toivoisin tutkimukseni hyödyntävän edes marginaalista osaa sen lukijoista. Edellisessä alaluvussa ehdotin koulujen ja nuorisotalojen välisen yhteistyön laaja-alaista tutkimista. Olisi hienoa, mikäli joku henkilö kiinnostuisi ideastani ja muuttaisi

sitä itselleen sopivaksi tutkimusaiheeksi. Aihe on kuitenkin ajankohtainen ja sille olisi mielestäni selkeä tarve.

Tehdessäni tutkimusta sain paljon uusia kokemuksia, joiden pohjalta pystyn varustautumaan mahdolliseen seuraavaan tutkimukseeni paremmin. Silloin varaisin tutkimusprosessille paljon aikaa, jolloin se saisi kasvaa rauhassa. Ymmärtäisin myös tutkimuksen rakenteen muodostuvan kunnolla vasta paljon tutkimustyön aloittamisen jälkeen. Näillä kokemuksilla tutkimuksestani tulisi todennäköisesti selkeä ja ehjä kokonaisuus. Tutkimustyöskentelyn oppiminen käytännössä kun taisi olla se opinnäytetyömme perimmäinen tarkoitus.

LÄHTEET

Aaltonen, Marjo, Ojanen, Tuija, Vihunen, Riitta & Vilén Marika 2003. Nuoren aika. Porvoo: WSOY, 82.

Alasuutari, Maarit 2005. Mikä rakentaa vuorovaikutusta lapsen haastattelussa? Teoksessa Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.). Haastattelu -tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Gummerus Kirjapaino Oy, 146-163.

Dunderfelt, Tony 1998. Elämänkaaripsykologia. Porvoo: WSOY, 92-93.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2008. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 15-175.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara Paula 2000. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi, 135.

Jurvanen, Johanna 2011. Purkkapallot tyttöryhmä -Pienistä palloista yhdeksi isoksi purkkapalloksi. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sosiaalisen vahvistamisen käytäntöjä kehittävän projektin loppuraportti.

Kronqvist, Eeva-Liisa & Pulkkinen, Minna-Leena 2007. Kehityopsykologia - Matkalla muutokseen. Porvoo: WSOY, 52-53.

Kurki, Leena 2005. Sosiokulttuurinen innostaminen -muutoksen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino, 11-14.

Lallukka, Kirsi, Muhonen, Jyrki & Turtiainen, Pekka 2009. Pienryhmätoiminta lasten ja nuorten ehkäisevän työn menetelmänä. Helsinki: Youth Against Drugs ry, 9-26.

Nevonmaa, Antti 2011. Opinnäytetyön haastattelu. Joensuu: Rantakylän nuorisotalo.

Nieminen, Juha 2007. Vastavoiman hahmo - Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.). Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusseura, 21-37.

Niemistö, Raimo 2002. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot. Helsinki: Palmenia-kustannus, 34-36.

Nurmi, Jan-Erik 2006. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Korkiakangas, Mikko, Lyytinen, Paula, & Lyytinen, Heikki (toim.). Näkökulmia kehityopsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. Porvoo: WSOY, 259, 262.

Opetushallitus 2011. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 4-12.

Pennington, Donald C. 2005. Pienryhmän sosiaalipsykologia. Helsinki: Gaudemus Kirja, 8-169.

Ronkainen, Jussi 2011. Laadullinen tutkimus, Qualitative research. Menetelmäopin-
tojen luennot 11.-12.2.2011. Joensuu: Humanistinen ammattikorkeakoulu.

Sorsa, Leeni 2010. Pienryhmätoiminnan ydintä luomassa : +Ollaan jossakin, sitten
tehään jotain, pidetään kavereitten kanssa hauskaa samalla ja se onki siinä.+Huma-
nistinen ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulun perusopin-
tojen opinnäytetyö.

Tallgren, Satu 2008. +Miulla tulee tässä porukassa olo paremmaks, koska kaikki on
täällä oma ittensä.+ Ryhmän monet mahikset - Vapaa-ajan pienryhmä nuorten kas-
vuympäristönä. Helsingin yliopisto, kasvatustieteen laitos. Pro gradu -tutkielma.

Uusiutuva koulu ja nuorisotyö - hanke 2011. Toimintasuunnitelma. Jyväskylä: Huma-
nistinen ammattikorkeakoulu.

Verkkolähteet:

Nuorisolaki 2011. Nuorisolaki (72/2006). Viitattu 4.8.2011.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>

Perusopetuslaki 2011. Perusopetuslaki (628/1998). Viitattu 30.8.2011.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011a. HUMAK Lyhyesti. Humanistisen ammatti-
korkeakoulun opinto-opas 2011-2012. Viitattu 19.8.2011.

<http://www.humak.fi/ajankohtaista/uutiset/2011/07/opinto-opas-2011-2012-on-ilmestynyt>

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011b. Kampukset ja toimipaikat. Viitattu
18.8.2011. <http://www.humak.fi/humak/kampukset-ja-toimipaikat>

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2011c. Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke. Vii-
tattu 19.8.2011. <http://www.humak.fi/tutkimus/hankkeet/uusiutuva-koulu-ja-nuorisotyo-hanke>

Peda.net 2011. Perusopetuksen opetussuunnitelma 2011. Oppilashuollon strategia.
Oppilashuollon koko paketti. Viitattu 30.8.2011. <http://www.peda.net/veraja/lansi-turunmaa/koulutoimi/perusopetuksenops2011>

Pyörälä, Eeva 2002. Johdatus laadullisen tutkimuksen metodologiaan. Viitattu 24.10.2011. www.valt.helsinki.fi/yleope/kvali/kvali1.pdf

LIITE

Hyvä kotiväki,

24.8.2011

Ohjasin 7-luokkalaisten tyttöjen pienryhmää viime kevään ajan Rantakylän nuorisotalolla ja tämä oli Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogi-opintoihini kuuluva projekti. Olen tekemässä opinnäytetyötä, jossa tarkoituksenani olisi haastatella pienryhmässä olleita tyttöjä heidän kokemuksistaan ryhmän toiminnasta. Haastattelen tyttöjä teemahaastattelun menetelmällä, jossa tarkoituksena olisi keskustelunomaisesti käydä läpi haastattelun teemat. Luupalapun liitteenä on haastattelun runko, josta nämä teemat löytyvät.

Opinnäytteeni tilaajana toimii Humanistisen ammattikorkeakoulun Uusiutuva koulu ja nuorisotyö -hanke. Hankkeen tavoitteena on mm. kehittää nuorisotyön toimintatapoja, työmuotoja sekä uudenlaista työkuva koulussa toimiville nuorisotyöntekijöille. Hankkeesta löytyy lisätietoa osoitteesta: <http://www.humak.fi/tutkimus/hankkeet/uusiutuva-koulu-ja-nuorisotyö-hanke>

Haastateltavan ollessa alaikäinen, tulee lupa haastatteluun pyytää huoltajalta. Näin ollen pyydän lupaa saada haastatella lastanne opinnäytetyöhöni liittyen. Haastatteluaineiston tiedot tulevat vain omaan tutkimuskäyttöön ja niiden käsittely tapahtuu luottamuksellisesti. Tyttöjen nimiä tai muita tunnistettavia tietoja ei mainita missään yhteydessä.

Vastaan mielelläni opinnäytetyöhöni tai haastatteluun liittyviin kysymyksiinne puhelimitse puh: 050-3052839, tai sähköpostitse johanna.jurvanen@humak.fi.

Ystävällisin terveisin,
Johanna Jurvanen

Lastani saa haastatella ja haastatteluaineistoa käyttää opinnäytetyön teossa. _

Lastani ei saa haastatella opinnäytetyötä varten. ____

Lapsen nimi: _____

Huoltajan allekirjoitus: _____

Nimen selvennys: _____

Päiväys: _____

Liite 1. Haastattelun runko

1. Mitkä olivat mielestäsi pienryhmämme tavoitteet / Miksi ryhmämme perustettiin? Pääsimmekö kevään aikana tavoitteisiimme?
2. Mikä sai sinut liittymään ryhmään? Mikä sai käymään ryhmässä? Mikä sai jättäytymään pois kerhokerroilta?
3. Saitko ryhmästäme uusia kavereita?
4. Millainen henki ryhmässämme oli? Olivatko kaikki kavereita keskenään?
5. Miten ryhmässämme päätettiin ryhmää koskevista asioista? Saitko vaikuttaa ryhmässä tehtyihin asioihin?
6. Millaisista asioista olet kiinnostunut? Teimmekö ryhmässä sinulle mieleisiä asioita?
7. Millaisia uusia asioita koit ryhmässä?
8. Millaiset asiat tekevät hyvän ryhmän ohjaajan? Millaista palautetta haluaisit antaa minulle ohjaajana?
9. Miten pienryhmä vaikutti koulunkäyntiisi? Vaikuttiko pienryhmä koulumenestykseesi?
10. Mikä ryhmän kertamme jäi parhaiten mieleesi?
11. Lähtisitkö pienryhmätoimintaan mukaan uudestaan?